

Jeesuksen paikka
Jeesuksen paikantaminen kirkollisissa suomalaisen
viittomakielen käännöksissä

Karla Muilu ja Elina Sulanne
Opinnäytetyö, kevät 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Viittomakielen ja tulkkauksen koulutus
Viittomakielentulkki (AMK)

TIIVISTELMÄ

Muilu, Karla & Sulanne, Elina. Jeesuksen paikka – Jeesuksen paikantaminen kirkollisissa suomalaisen viittomakielen käännöksissä. Kevät 2014, 54 s., 4 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Viittomakielen ja tulkkauksen koulutus, viittomakielentulkki (AMK).

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää, kuinka kirkollisissa viittomakielisissä käännöksissä viitataan Jeesukseen ja kuinka Jeesus paikannetaan viittomatilaan. Pyrimme selvittämään myös Jeesuksen paikantamisen syistä. Työmme toisena tavoitteena oli tutkia, voiko viittomakielessä viitata Kristuksen reaali-presenssiin Jeesuksen paikantamisen kautta. Kristuksen reaali-presens tarkoittaa Kristuksen läsnäoloa sekä ehtoollisleivässä että viinissä ja koko jumalanpalveluksessa. Käytimme opinnäytetyömme aineistona virallisia viittomakielisiä kirkkokäännöksiä ja lähdekirjallisuutta. Työmme on kvalitatiivinen työ ja tutkimusmenetelmänä käytimme tekstianalyysiä.

Tutkimamme aineiston pohjalta Jeesukseen viitataan viittomakielessä paikantamalla hänet horisontaaliseen tilaan viittomapaikoille 1, 3, 5 ja vertikaaliseen tilaan viittomapaikoille 3a, 3y ja 5y. Y tarkoittaa ylätasoa ja a tarkoittaa alatasoa neutraaliin viittomatilaan nähden. Aineiston pohjalta voimme tehdä oletuksen Jeesuksen paikantamisen syistä. Jeesus paikannetaan neutraalitilaan yhteydessä, jossa häneen viitataan ihmisenä. ylätasoon Jeesus voidaan paikantaa, kun häneen viitataan Jumalana. alatasoon paikantamisesta emme saaneet yhtenäisiä tuloksia. Kristuksen reaali-presens voitaisiin ilmaista paikantamalla Jeesus tiettyyn viittomatilaan. Tätä viittomatilaa ei ole nimetty, joten käytimme työssämme tästä viittomatilasta nimeä keskitaso, joka sijoittuu neutraalitason ja ylätason väliin.

Asiasanat: raamattu, kääntäminen, kirkkokäsikirjat, suomalainen viittomakieli

ABSTRACT

Muilu, Karla and Sulanne, Elina. Location of Jesus – How to locate Jesus in sign language. 54 p., 4 appendices. Language: Finnish. Spring 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Sign Language Interpretation. Degree: Bachelor of Humanities.

The Aim of the study was to study how Jesus is indicated in sign language. How Jesus is located in the official church sign language translations, how the signer places Jesus in the sign space and why. Another aim of this study was to find out is it possible to express the real presence of Christ in sign language through locating Jesus. The real presence means the presence of Christ in the Holy Communion wafer and wine. The sources in this study were the official church translations and the source books. This is a qualitative study and text analysis was used as a research method.

Through research Jesus is located in the sign space to the places 1, 3, 3y, 3a, 5 and 5y. The reasons for locating Jesus can only be presumed based on the used source material. Jesus is located in the neutral space when referred to as a human. Jesus is located in the upper space when he is referred to as God. There were no results for locating Jesus in the lower space. The real presence could be expressed when Jesus is located in the middle of upper space and the neutral space. This area could be called as the middle space.

Key words: bible, translating, church manuals, finnish sign language

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 RAAMATUN KÄÄNTÄMISESTÄ	7
2.1 Käännösteoriat	7
2.2 Suomalaisen viittomakielen kääntämisestä	8
2.3 Raamatun käännöstyöstä viittomakielelle	9
3 VIITTOMAKIELEN RAKENTEEN PERUSPIIRTEITÄ.....	15
3.1 Tilankäyttö.....	15
3.2 Paikantaminen	17
3.2.1 Artikulaatiopaikat	18
3.2.2 Käsimuoto.....	19
3.3 Lauseoppia ja peruslausetyypit	20
4 AINEISTON ERITTELY	22
4.1 Tutkimuskysymykset	22
4.1.1 Jeesus neutraaltilassa.....	22
4.1.2 Jeesus ylätasossa.....	24
4.1.3 Jeesus alatasossa	27
4.2 Ehtoollisrukous – Rukous ja asetussanat	28
4.3 Jumalan Karitsa -hymni.....	31
5 TULOKSET JA VIITTOMAKIELEN KESKITASO	33
5.1 Neutraaltila, y- ja a-taso.....	33
5.2 Viittomakielen keskitaso	35
6 POHDINTA	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	45
Liite 1 Suomalaisen viittomakielen käsimuodot	45
Liite 2 Apostolinen uskontunnustus sanaglossit	46
Liite 3 Ehtoollisrukous ja asetussanat sanaglossit.....	48
Liite 4 Jumalan Karitsa -hymni sanaglossit	53

1 JOHDANTO

”Kirkolliskokous antoi keväällä 1998 kirkkohallitukselle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin eräiden keskeisten kristinuskon tekstien kääntämiseksi suomalaiselle viittomakielelle. Lokakuussa 1998 perustettiin tätä varten työryhmä, joka otti nimekseen viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöstyöryhmä”. (Kirkkohallitus 2001, 5). Kirkollisia tekstejä alettiin virallisesti kääntää suomalaiselle viittomakielelle vasta vuonna 1998. Kirkon kuurojentyö oli alkanut kuitenkin jo kauan sitä ennen. Kuurojenpappien ja kuurojendiakonisojen merkitys viittomakielen vaalijoina on ollut merkittävä. Viittomakielen vahvimmat alueet ovat juuri hengellisellä puolella. (Honkkila 2000, 66.) Hengellisten tekstien kääntämiseen on käytettävä runsaasti aikaa ja vaivaa (Kirkkohallitus 2001, 22).

Opinnäytetyömme tavoitteena on selvittää, kuinka viittomakielisissä hengellisissä konteksteissa viitataan Jeesukseen ja kuinka Jeesus paikannetaan viittomailaan. Tutkimme myös, voisiko viittomakielellä ilmaista Kristuksen reaali-presenssiä Jeesuksen paikantamisen kautta. Kristuksen reaali-presenss tarkoittaa Kristuksen läsnäoloa ehtoollislaivassa ja -viinissä. Olimme opinnäytetyön aiheen valitsemisen aikaan yhteydessä kuurojenpappiin Riitta Kuuseen ja hän kertoi ajatuksestaan selvittää Jeesuksen paikantamista virallisten viittomakielisten kirkkokäännösten perusteella. Hän toi esille muutamia mielenkiintoisia ongelmakohtia, joihin päätimme tarttua. Riitta Kuusi oli työmme toinen ohjaaja ja kirkkohallitus työmme tilaaja. Yliopettaja Terhi Rissanen toimi ensimmäisenä ohjaajana.

Toteutimme työmme analysoimalla osia viittomakielisestä kirkkokäsikirjasta, joiden valitsemisessa saimme apua Riitta Kuuselta. Analysoimamme osat ovat Jumalan Karitsa -hymni, ehtoollisrukous, uskontunnustus osittain ja jakeita Luukkaan ja Johanneksen evankeliumeista. Erityisesti keskityimme Riitta Kuusen esille tuomaan ajatukseen Kristuksen reaali-presenssin ilmaisemisesta viittomakielellä. Lisäksi olemme tehneet selkoa opinnäytetyössämme niistä viittomakielen rakenteen peruspiirteistä, jotka ovat oleellisia opinnäytetyömme kannalta. Niitä ovat paikantaminen ja tilankäyttö viittomakielellä ja viittomakielen

peruslausetyypit. Työmme kannalta on myös tärkeää, että kerromme hieman yleisesti Raamatun kääntämisestä ja sen kääntämisessä käytetyistä käännösteorioista sekä Raamatun käännöstyöstä suomalaiselle viittomakielelle.

2 RAAMATUN KÄÄNTÄMISESTÄ

2.1 Käännösteoriat

Käännösteoriat voidaan jaotella lähtötekstikeskeisiksi ja kohdetekstikeskeisiksi käännösteorioiksi sen mukaan, tavoitteleeko tehty käännös adekvaattisuutta vai ekvivalenssia. Adekvaattinen käännös keskittyy lähtötekstin sijaan käännökseen ja siihen, miten käännös toimii kohdekielen kulttuurissa. Ekvivalenttisen käännöksen tavoitteena on saada aikaan teksti, joka vastaa lähtötekstiä mahdollisimman paljon. Käännös voi vastata lähtötekstiä muodoltaan ja sisällöltään, jolloin käännösstrategiaa kutsutaan muodolliseksi ekvivalenssiksi. Dynaamiseksi ekvivalenssiksi kutsutaan strategiaa, jonka mukaan tehty käännös saa lukijassa aikaan samanlaisia reaktioita kuin alkuperäisen tekstin lukijassa. Dynaaminen ekvivalenssi on Eugene A. Nidan kehittämä käännösstrategia. Ekvivalenssin kaksi muuta muotoa on funktionaalinen ja semanttinen ekvivalenssi. Funktionaalista ekvivalenssia tavoitteleva käännös pyrkii pitämään lähtötekstin ja käännöksen funktion eli tavoitteen samana. Semanttista ekvivalenssia tavoitteleva käännös keskittyy lähtötekstin ja käännöksen merkitysvastaavuuteen. (Hytönen 2006, 66–71.) Käsitlemme opinnäytetyössämme tarkemmin vain dynaamista ekvivalenssia, koska Raamatunkäännöksissä on käytetty nimenomaan sitä.

2.1.1. Dynaaminen ekvivalenssi

Eugene A. Nida on maailman tunnetuin käännösteoreetikko. Hän oli koulutukseltaan ja ammatiltaan lingvisti. Hän kuului raamattuseuraan, jossa hän käänsi raamattua maailman eri kielille. Raamatunkäännöstyössä kohdattiin suuria ongelmia maailman kulttuurierojen takia. Raamattu on kirjoitettu Lähi-idässä

2000–5000 vuotta sitten vallitsevien kulttuurien pohjalta. Tuhansia vuosia sitten vallitsevien kulttuurien mukaisesti kirjoitettu kirja ei välttämättä tule ymmärretyksi kaikissa muissa maailman kulttuureissa. Kulttuuriongelmaan saatiin avuksi Nidan dynaaminen ekvivalenssi. (Vehmas-Lehto 2002, 54–56.)

Dynaamisen ekvivalenssin mukaan tehdyn käännöksen funktio on käännöksen vastaanottajan reaktiot käännökseen. Nidan teoriassa mennään kielen ja tekstin ulkopuolelle ja keskitytään käännöksen lukijaan. Teorian tavoitteena on saada aikaan käännös, jonka lukija kokee samanlaiset reaktiot kuin lähtötekstin lukija. Tavoitteen saavuttamiseksi käännös voi poiketa lähtötekstin kielen muodosta ja sen merkityksestä. (Vehmas-Lehto 2002, 56.) Dynaamisen ekvivalenssin teorian mukaisesti tehty käännös ei ole vain käännös, joka vastaa enemmän tai vähemmän lähtötekstiä. Vaan kyseessä on käännös, joka heijastaa lähtötekstin merkityksen ja tarkoituksen. (Nida 1964, 136.)

2.2 Suomalaisen viittomakielen kääntämisestä

Suomalaisen viittomakielen kääntämistä on tutkittu vielä varsin vähän, ja käännöstöitä suomen kielestä viittomakieleen ei ole vielä paljoakaan. Yleensä kielen kääntäminen ja tulkkaus tapahtuu kääntäjän ja tulkin äidinkieleen päin. Viittomakielelle käännettäessä se tapahtuu kuitenkin monesti toisin päin; äidinkieleenään suomea puhuva kääntää tai tulkaa tekstiä suomalaiselle viittomakielelle, itselleen vieraalle kielelle. Tämä johtuu siitä, että äidinkielenään suomalaista viittomakieltä käyttäviä tulkkeja ja kääntäjiä on hyvin vähän. (Roslöf & Veitonen 2006, 109–110.)

Viittomakielen kääntämisessä ja tulkkauksessa on merkittävä ero, vaikka molemmissa tapauksissa tuotos on viitotussa muodossa. Viittomakielelle voi tulkata joko konsekutiivisti tai simultaanisti. Konsekutiivisti tulkattaessa eli vuorotellen puhujan kanssa tulkattaessa tulkilla on enemmän aikaa miettiä tulkkausratkaisujaan. Simultaanisti tulkattaessa eli puhujan kanssa samanaikaisesti tulkattaessa tulkin on tehtävä tulkkausratkaisut hyvin nopeasti. Viittomakielelle käänn-

nettäessä sen sijaan kääntäjällä on käytettävissään selkeästi enemmän aikaa. Hän voi miettiä käännösratkaisujaan rauhassa ja hioa käännöstään. (Roslöf & Veitonen 2006, 109.)

Diakonia-ammattikorkeakoulussa käytetään kolmea eri käännösmallia viittomakielen kääntämiseen. Ne ovat mentaalinen käännösmalli, typologis-kontrastiivinen käännösmalli ja semanttinen käännösmalli. Kun käytetään mentaalista käännösmallia, työtä tehdään ensin ajatuksen tasolla eli mentaalisesti, minkä jälkeen lähtötekstejä analysoidaan ja tehdään käännöksen luonnos. Luonnosta korjataan ja muokataan usein ja sen toimivuutta testataan viittomakieltä äidinkielenään käyttävien kanssa. Käännöksen tekemiseen kuluu paljon aikaa, ja se sisältää useita eri vaiheita. (Roslöf & Veitonen 2006, 114–116.)

Typologis-kontrastiivinen kuvausmalli on Diakin viittomakielen yliopettajan Terhi Rissasen ideoima malli. Käännösmallin käyttämiseen kuuluu kolme eri vaihetta ennen varsinaisen kääntämisen aloittamista. Mallilla haluttiin pystyä dokumentoimaan viittomakielen käännöstyöhön käytetty mittava työmäärä. Typologis-kontrastiivinen kuvausmalli on vahvasti lingvistinen, koska käännösprosessissa verrataan molempien kielten typologisia yhtäläisyyksiä ja eroja. Kolmas Diakissa käytetty käännösmalli on semanttinen käännösmalli. Semanttista käännösmallia käyttämällä pyritään löytämään lähdetekstin merkitys, jonka jälkeen lähdeteksti hylätään. Lähdetekstin merkitys pyritään tuomaan käännöksessä esille toisella tavalla tekemällä kuitenkin mahdollisimman oikeakielinen ja -kulttuurinen käännös. (Roslöf & Veitonen 2006, 116–117.)

2.3 Raamatun käännöstyöstä viittomakielelle

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa tehdyllä viittomakielisellä työllä on ollut suuri merkitys suomalaisen viittomakielen esiintuomiselle ja pinnalla pitämiselle. Kuurojenpapit ja kuurojendiakonissat ovat tehneet tärkeää työtä viittomakielen vaalijoina. Jo 1700-luvulla haluttiin alkaa opettaa kuuroja kuvaraamatujen ja viittomien avulla. Vuonna 1858 kuuroille annettiin lupa käydä rippikoulu,

ja vuonna 1908 Suomeen perustettiin kaksi kuurojenpapin virkaa. Hengellisestä työstä kuurojen parissa tuli aina vain tärkeämpää. Vuonna 1995 suomalaisen viittomakielen asema turvattiin perustuslailla ja viimein vuonna 1997 kuurojenpapit tekivät aloitteen, että kirkkokäsikirja on käännettävä suomalaiselle viittomakielelle. Siihen asti kaikki kuurojenpapit olivat viittoneet jumalanpalveluksen omalla tavallaan ja huomanneet, että kirkollisten tekstien viittomakielisille versioille olisi oltava yhtenäiset ja viralliset käännökset. (Honkkila 2000, 61–69.)

Viittomakielistä kirkkokäsikirjaa valmisteleva työryhmä aloitti työnsä vuonna 1998. Kirkolliskokous hyväksyi aloitteen, että suomalaiselle viittomakielelle käännettäisiin Isä meidän -rukous, Herran siunaus, uskontunnustus, ehtoollisen asetussanat, kastekäsky ja kymmenen käskyä. Käännöstyöryhmän johtajaksi asetettiin Jaana Aaltonen, ja lisäksi työryhmässä oli teologinen asiantuntija, Kuurojen Liiton nimeämät viittomakielen asiantuntijat, kuurojen seurakuntien edustajia ja kuurojenpappien edustaja. (Kirkkohallitus 2001, 26.)

Viittomakielen tutkimus alkoi vuonna 1980. Tätä ennen viittomakielen käännöstyössä ei kiinnitetty paljonkaan huomiota viittomakielisen käännöksen sisältöön ja tyyliin. Ensimmäinen huolellisesti työstetty käännös oli vuonna 1990 helluntaipäivänä televisioitu viittomakielinen jumalanpalvelus. Käännöksen tekemiseen kului useita kuukausia. Tällöin huomattiin, kuinka haastavaa viittomakieleen kääntäminen on. Käännöstyöhön on käytettävä paljon aikaa ja siihen on sitouduttava. (Kirkkohallitus 2001, 22.)

Suomen Ev.lut. kirkolla on merkittävä rooli suomalaisen viittomakielen käännöstyön alulle panijana. Kirkko oli Suomessa ensimmäinen kuulevien taho, joka huomioi kuurojen oikeudet yhtäläisiksi kuulevien kanssa ja nosti viittomakieltä esille. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että kirkolliskokoukseen tuotuun aloitteesseen keskeisten kirkollisten tekstien kääntämisestä suomalaiselle viittomakielelle suhtauduttiin myönteisesti (Riitta Kuusi, henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2014). Kirkkokäsikirjan käännöstyöryhmän toiminta osoittaa, kuinka tärkeäksi kirkollisten tekstien kääntäminen on koettu kuurojen keskuudessa. Sana tulee näkyväksi, Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 1 -kirja kertoo, että ennen varsinaisen käännöstyön aloittamista teologinen asiantuntija kävi työryhmän kanssa läpi käännettävien tekstien merkityksestä ja sisällöstä. Kun

vuonna 1999 valmiiksi saatu Isä meidän -rukouksen viittomakielinen käännös lähetettiin seurakunnille esikatseltavaksi, käännöksen katselijoista 97 prosenttia halusi kertoa palautteensa. (Kirkkohallitus 2001, 24–25.) Käännöstyö voitiin jakaa kahteen työvaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa työtä teki kokopäiväinen projektisihteeri ja työalasihteeri. Projektisihteerin apuna oli työryhmä ja pienempi valmisteluryhmä. Työn toisessa vaiheessa käännöstyötä teki ensin yksi ja sitten kaksi kokopäiväistä kääntäjää. (Riitta Kuusi, henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2014.) Raamatun kääntämiseen on siis käytetty erityisen paljon aikaa ja voimavaroja. Ennen kääntämistyön aloittamista oli, ja on edelleen, tärkeää selvittää lähtötekstien sisällön todellinen merkitys. Merkitysvastaavuus lähtötekstin ja käännöksen välillä on erityisen tärkeää, kun käännetään hengellistä tekstiä toiselle kielelle. Hengellisten tekstien kääntäminen oli tuolloin hyvin tärkeää kuu-roille, koska käännöstä halusi kommentoida lähes jokainen sen esikatselijoista.

Vuoteen 2014 mennessä Raamattua ja kirkollisia tekstejä on käännetty suomalaiselle viittomakielelle jo paljon, jotka kaikki löytyvät viitottuina videoina evl.fi-internetsivuilta. Sivuilta löytyy muun muassa Johanneksen ja Luukkaan evankeliumit kokonaisuudessaan, ensimmäisen Mooseksen kirjan alkukertomukset, Evankeliumikirja ja kirkollisten toimitusten käännöksiä kuten kaste ja konfirmaatio.

Vuonna 2004 pidetyssä Raamatun kääntämistä viittomakielelle käsittelevässä seminaarissa Seppo Sipilä piti esitelmän Raamatun kääntämisen periaatteista. Seppo Sipilä on yhtyneiden raamattuseurojen käännöskonsultti. Esitelmässään Seppo Sipilä luettelee Raamatun kääntämisen yleisiä periaatteita. Periaatteiltaan hän tarkoittaa laatuvaatimuksia, jotka jokaisen raamatunkäännöshankkeen tulisi täyttää. Näitä periaatteita ovat merkityksen täsmällisyys, historiallisten tosiasioiden säilyttäminen, arvovapaa tulkinta, tekstin vaikuttavuus, tyylien ja lajien moneuden säilyttäminen, lähtötekstin uudelleenjärjestely ja lähtötekstin luotettavuus. Tärkeänä nähdään myös, että tulokieli on kääntäjän äidinkieli ja millainen on käännöksen lukijakunta. (Sipilä 2004.)

Outi Lehtipuu on kirjoittanut Raamatun tutkimuksesta ja tulkinnasta. Hän kirjoittaa, että Vanhan ja Uuden Testamentin kirjoittajilla oli muinaisitaustainen maailmankuva. Maailman uloimman reunan muodosti meri ja sen uskottiin ympäröi-

vän maata kaikkialta. Maailmankaikkeus oli ikään kuin kolmikerroksinen, jonka ylin kerros oli taivas, keskimäinen maa ja alimmainen kuolleiden valtakunta. Taivas oli Jumalan asuinpaikka, maan päällä kulkivat ihmiset ja maan alla sijaitsi tuonela. Maailman kolmikerroksisen todellisuuden huomaa esimerkiksi Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta kertovissa teksteissä. Efesolaiskirjeessä kerrotaan, että kuoltuaan Jeesus laskeutui alas, maan alimpiin paikkoihin. Jeesuksen ylösnousemus merkitsee siis maan alta ylös nousemista. (Lehtipuu i.a.)

2.4 Hengellisen tekstin tulkkaus viittomakielelle

Hengellisten tekstien ja tilaisuuksien viittomakielelle tulkkauksessa on omat haasteensa. Näitä haasteita on luetellut Aili Riihimäki (1993, 49–54) esityksessään Miten tulkataan hengellistä tekstiä viittomakielelle? Riihimäki kertoo haasteista, jotka liittyvät käsitteistöön, jumalanpalveluksen kulkuun, rukouksiin, virsiin, puheeseen ja saarnaan (Riihimäki 1993, 49–54).

Onnistuneeseen tulkkaukseen liittyy erilaisia vaatimuksia koskien rukousta ja virsiä. Rukousta tulkattaessa katseen käytöllä on erittäin suuri merkitys. Tulkki ei ota katseellaan kontaktia seurakuntaan vaan keskittyy välittämään seurakunnan yhteisiä pyyntöjä Jumalalle. Tulkki kääntää katseensa yläoikealle, kun ylistetään tai kiitetään Jumalaa, ja rukoukseen sisältyvien pyyntöjen aikana tulkki katsoo alas. (Riihimäki 1993, 52.) Viittomakielessä Jumalan paikka on viittojasta yläoikealla, siksi viittoja kääntää katseensa sen suuntaisesti (Rainò 2003). Virsiä tulkatessa taas tärkeintä kuuroille on laulun tunnelman ja rytmin välittyminen. Saarnan ja puheen tulkkauksessa tärkeintä on lähtötekstin merkityksen välittäminen. (Riihimäki 1993, 49–54.)

Hengellinen teksti sisältää haastavaa käsitteistöä niin asiakkaalle kuin todennäköisesti myös tulkille. Haastavaa käsitteistöä voivat olla kielikuvat ja erilaiset mielikuvat, jotka kuuluvat hengelliseen kieleen virsissä tai rukouksissa. Haasta-

vuutta voi lisätä myös uskonnollinen terminologia. (Riitta Kuusi, henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2014.) Onnistunut tulkkaus vaatisi myös vaikeaselkoisten ilmaisujen selittämistä asiakkaalle. Hengellisen tekstin ilmaisut eivät kuitenkaan välttämättä ole täysin selviä edes tulkille. Uskonnon kohdalla tulkkaukset vaativat alan perehtyneisyyttä ja tiedon ja käsitteistön tarkkaa tuntemista. Tämän takia hengellisen puheen tai saarnan tulkkaus simultaanisti ei välttämättä onnistu koskaan täydellisesti. Tulkki voi kuitenkin parantaa tulkkaustaan valmistautumalla tulkkaukseen hyvin etukäteen. Hengellisen tilaisuuden tulkkaukseen tulkki voi valmistautua ottamalla selvää jumalanpalveluksen kulusta ja saarnan sisällöstä. (Riihimäki 1993, 49–54.)

2.5 Kristuksen reaali-presens

Kristus on Jeesuksen arvonimi. Jeesusta kutsutaan myös Messiaaksi, Israelin kuninkaaksi ja Jumalan Pojaksi. Jumala on kolmiyhteinen ja Jeesus on Jumalan toinen persoona. Kristus on samanaikaisesti todellinen ihminen ja todellinen Jumala. Tämä on kristinopin perustavin oppi, jota kutsutaan kaksiluonto-opiksi. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a)

Kristuksen reaali-presens tarkoittaa Kristuksen läsnäoloa ehtoollislevässä ja ehtoollisviinissä. Kristus on todellisesti läsnä pyhitetyssä leivässä ja viinissä, ei vain kuvainnollisesti. Siksi sakramentti on pyhä, ja sitä pitää kunnioittaa. Ehtoollisen sakramentissa pappi pyhittää leivän ja viinin eli Jeesuksen ruumiin ja veren. Tätä Kristuksen läsnäoloa ei pysty järjellisesti käsittämään, eikä sitä voida selittää. Kristuksen reaali-presens on luterilainen ja vanhakirkollinen ehtoollisoppi. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b)

Koko Jumalanpalveluksen ajan Kristus on läsnä seurakunnan keskellä. Hän itse puhuu, opettaa, armahtaa, ruokkii ja hoitaa. Jumalanpalveluksessa Jumala palvelee ihmistä ja ihminen palvelee ja ylistää Jumalaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c) Kolmiyhteisen Jumalan läsnäolo Jumalanpalveluksessa

vahvistaa uskoamme hänen lupauksiinsa. Hänen pyhyytensä tulee arjen keskelle messun kautta. (Sakasti i.a.)

3 VIITTOMAKIELEN RAKENTEEEN PERUSPIIRTEITÄ

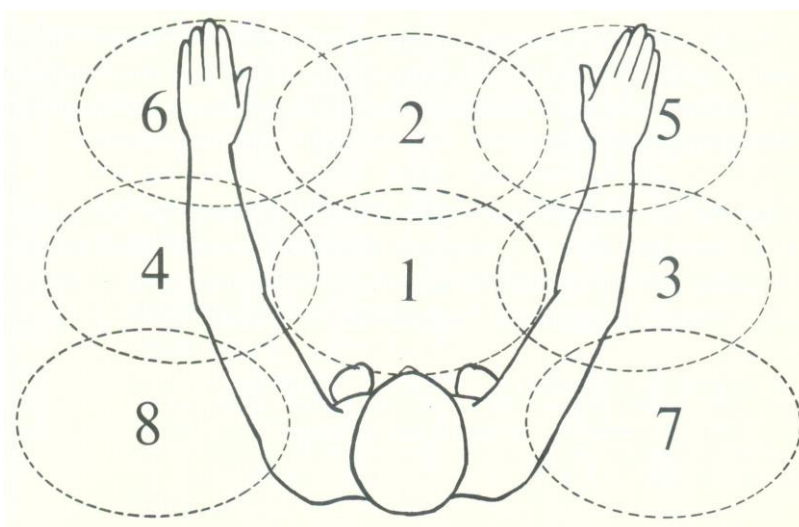
3.1 Tilankäyttö

Viittominen tapahtuu viittomatilassa, joka on viittojaa ympäröivä tila niin pitkälle, korkealle ja matalalle kuin viittojan kädet ylettävät. Viittomatila on kolmiulotteinen tila, johon viittoja sijoittaa paikat ihmisille, asioille ja paikoille, joista hän on kertomassa. Viittoja luo eteensä kolmiulotteisen mallin olemassa olevista tai kuvitteellisista asioista. Viitotun viestin vastaanottaja pystyy ikään kuin näkemään, missä kerronnan kohteet ovat ja mitkä ovat kerronnan kohteiden paikkaan liittyvät suhteet toisiinsa nähden ja mitä muutoksia niiden välillä tapahtuu. (Paunu 1983, 29.)

Viittomat voidaan jakaa kahteen ryhmään sen mukaan, onko niiden suoritustavalla tilankäytön kannalta merkitystä vai ei. Sellaiset viittomat, joiden kohdalla tilankäytöllä ei ole merkitystä viitotaan neutraalitulassa tai viittojan keholla. Neutraalitulaksi kutsutaan viittomatilaa suoraan viittojan edessä. Toiseen ryhmään kuuluvien viittomien paikka voi vaihdella tilanteesta riippuen. Viittoja voi esimerkiksi osoittamalla paikantaa vieressään seisovan ihmisen. Hän osoittaa luonnollisesti juuri siihen suuntaan missä ihminen oikeasti seisoo. Jos viittoja kertoo menneestä tapahtumasta hän sijoittaa kerronnan kohteet niille paikoille, missä ne tapahtumahetkellä olivat. Kerrottaessa kuvitteellisesta tapahtumasta viittoja kuvittelee tilanteen itse ja sijoittaa kerronnan kohteet valitsemilleen paikoille. (Paunu 1983, 29–30).

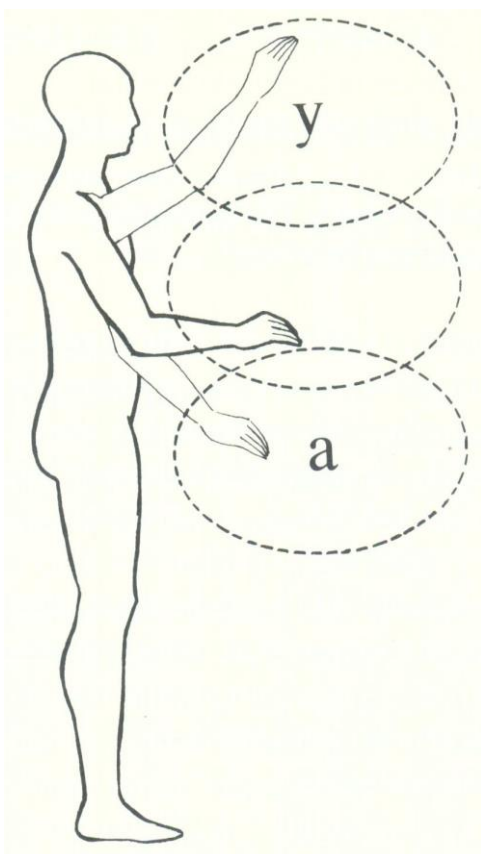
Viittomatila on jaettu kahdeksaan alueeseen vaakatasossa ja kolmeen alueeseen pystysuunnassa. Paunu (1983) kutsuu tätä viittomakielen tilankäytön merkintäsystemiksi. Ohessa kuvat Juha Paunun teoksesta *Viito elävästi 2* (1983).

Kuva 3.1

Viittomatilan kahdeksan aluetta (Paunu 1983, 31.)

Kuva 3.2

Viittomatilan ylä- ja alataso (y) ja alataso (a) (Paunu 1983, 33.)

Paikantamiskuvioon 1 on merkitty viittomatilan kahdeksan aluetta ylhäältäpäin katsottuna. Numeroinnin avulla saadaan tietää, missä kohdassa viittomatilaa viittoma tehdään, kuinka se suuntautuu ja mikä on viittoman sisältämä liikerata. Alue 1 tarkoittaa aivan viittojan edessä sijaitsevaa tilaa. Alue 2 on hieman kauempana viittojasta. Alueella 2 osoitetaan yleensä keskustelun ”sinä” osapuolta. Alueita 3-8 käytetään silloin, kun viittomatilaan pitää sijoittaa useampia kohteita. (Paunu 1983, 31–32.)

Paikantamiskuvioon 2 on merkitty viittomatilan perustason lisäksi ylä- ja alataso. Ylä- ja alatasot merkitään liittämällä aluenumeron perään joko kirjain y tai a. Kirjain y tarkoittaa ylätasoa ja kirjain a tarkoittaa alatasoa. (Paunu 1983, 32.)

3.2 Paikantaminen

Suomalaisen viittomakielen tutkija, viittomakielentulkkikouluttaja ja yliopettaja Terhi Rissanen on erotellut teoksessaan Viittomakielen perusrakenne (1985), viittomakielen rakenteesta kolme peruspiirrettä. Ne ovat ikonisuus, paikantaminen ja simultaanisuus. Näistä viittomakielen rakenteen peruspiirteistä keskitymme erityisesti paikantamiseen, koska se on olennaisin opinnäytetyömme kannalta. Kuitenkaan näitä kolme piirrettä ei voi erottaa toisistaan omiksi kokonaisuuksikseen, joten käsittelemme lyhyesti myös ikonisuutta ja simultaanisuutta.

Ikonisuus tarkoittaa viittomakielen kuvanomaisuutta eli viittomakielinen ilmaisu muistuttaa sitä, mihin viitataan. Paikantaminen eli lokalisaatio on sidoksissa tilankäyttöön. Paikantamalla viittoja sijoittaa viittomatilaan asioita, joista on kertomassa mutta jotka eivät välttämättä ole fyysisesti läsnä. Simultaanisuus tarkoittaa samanaikaisuutta. Yksi viittoma rakentuu kolmesta simultaanisti toteutuvasta kereemityypistä, jotka ovat käsimuoto, paikka ja liike. (Rissanen 1985, 16.)

Rissanen luettelee teoksessaan kaksi paikantamisstrategiaa. Toinen on reaalisuusperiaate ja toinen johdonmukaisuus. Reaalisuusperiaatteen perustana on,

että viittoja paikantaa kertomansa tositapahtuman kohteet niille paikoille kuin ne tositalanteessakin sijoittuvat. Hän rakentaa tilanteesta ikonisen mallin. Johdonmukaisuutta käyttäessään viittoja johdonmukaisesti viittaa jo kerran paikannettuun tarkoitteeseen. Kun jokin kohde on kerran paikannettu, siihen voidaan viitata osoittamalla. Tällöin paikka toimii referenssipisteenä eli alkuperäisen tarkoitteen sijaistarkoitteena. (Rissanen 1985, 17–19.)

Osoittaminen on siis yksi viittomakielen tapa paikantaa. Etusormella osoittaminen on viittomakielen yleisin tapa viitata henkilöihin. Viittaus voidaan tehdä myös koko kämmenellä ja päännyökkäyksellä. Osoittamalla koko kämmenellä viittoja pystyy osoittamaan kunnioitustaan. (Rissanen, 1985, 36–37.)

Roolinvaihto on yksi tapa paikantaa viittomakielessä. Roolinvaihdolla tarkoitetaan sitä, että viittoja voi ottaa omaan kehoonsa kertomansa tilanteen eri osallistujien (henkilöiden tai muiden olioiden) rooleja, jolloin hän voi eläytyä jonkun toisen kokemukseen. (Rissanen 2006, 54.) Roolinvaihto voi sisältää suoraa ja epäsuoraa esitystä. Suorassa esityksessä siteerataan suoraan, mitä tilanteeseen osallistujat kertovat tai puhuvat toisilleen. Epäsuorassa esityksessä puhuja etäännyttää tilanteen, jossa kertominen tapahtuu. (Lukasczyk 2008, 18–19.)

3.2.1 Artikulaatiopaikat

Viittomatila jaetaan vaakasuunnassa kahdeksaan eri alueeseen ja pystysuunnassa kolmeen eri tasoon (Paunu 1983, 31–33). Artikulaatiopaikaksi kutsutaan sitä kohtaa viittomatilassa tai viittojan keholla, jossa viittoma tehdään. Yleisin artikulaatiopaikka on neutraalitila. Neutraalitilan lisäksi viittoma voidaan tehdä viittojan keholla. Viittojan kehon artikulaatiopaikkoja ovat viittojan kasvot ja pää, vartalo ja ei-dominoiva käsi. Ei-dominoiva käsi tarkoittaa oikeakätisellä viittojalla hänen vasenta kättään ja vasenkätisellä viittojalla hänen oikeaa kättään. Näistä neutraalitila on yleisin. Neutraalitila ulottuu viittojan pääläeltä vyötäisille ja viittojan eteen hänen kyynärvarsien koukistamisen verran. Diskurssissa eli keskustelussa viittomat pyritään sijoittamaan neutraalitilaan, vaikka ne ensin perusmuo-

dossaan paikannettaisiin neutraalitilan ulkopuolelle. Neutraalitilan ulkopuolella perusmuodossaan viittottavat viittomat ovat harvinaisia. Neutraalitila jaetaan edelleen osiin, mikä on tärkeää kieliopin kannalta. (Rissanen 1985, 70.)

Viittojan pään alueella ja kasvoilla esiintyvät yksityiskohtaisimmat artikulaatiopaikkaerot. Visuaalinen tarkkuusalue on viittojan kasvoilla, koska viittoja kohdistaa katseensa aina ensisijaisesti keskustelukumppaninsa kasvoihin. Tämä artikulaatiopaikka jaetaan edelleen seuraavasti, päälaki, kasvojen yläosa, ohimot, silmät, nenä, pään sivu eli korvat ja posket, kasvojen alaosa eli suun seutu ja leuka ja kaulan alue. Mitä kauemmas viittojan kasvoilta viittomat sijoittuvat, sitä yksinkertaisemmiksi muuttuvat niiden käsimuodot ja liikkeet. Viittojan vartalolle sijoitettavat viittomat voidaan sijoittaa seuraavasti, viittojan hartioille, rinnalle, vatsalle, vyötärölle tai jaloille. Hartiat ja jalat ovat artikulaatiopaikkoina harvinaisia suomalaisessa viittomakielessä. Ei-dominoiva käsi artikulaatiopaikkana jaetaan myös pienempiin osiin, olkavarteen, kyynärpäähän ja kämmeneen. (Rissanen 1985, 73–76.)

3.2.2 Käsimuoto

Viittomakielessä viittomat voidaan muodostaa joko yhdellä kädellä tai kahdella kädellä. Oikeakätisen viittojan oikeaa kättä kutsutaan dominoivaksi kädeksi ja vasenta kättä ei-dominoivaksi kädeksi. Vasenkätisellä viittojalla nimet ovat päinvastaiset. Kahden käden viittomissa molemmat kädet voivat liikkua samanaikaisesti tai toinen käsi voi dominoida. Yhden käden viittomat ovat yleisempiä. Kun käsimuotoja halutaan tuottaa kirjalliseen muotoon, niiden symboleina käytetään suuraakkosia. (Rissanen 1985, 47.) Suomalaisen viittomakielen käsimuodot ja niiden symbolit ovat työn lopussa liitteenä.

3.3 Lauseoppia ja peruslausetyypit

Käytämme opinnäytetyömme tutkimusmenetelmänä tekstianalyysiä, joten on oleellista tehdä selkoa viittomakielen lauserakenteista. Kerromme seuraavassa lähestymistapoja viittomakielen lauseoppiin ja viittomakielen peruslausetyypeistä. Suomalaisen viittomakielen lauseoppia on ensimmäisenä tutkinut Terhi Rissanen, joka on myös Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielentulkkipäätöksen yliopettaja. Hän on kirjoittanut lisensiaatintyössään kuvauksen suomalaisen viittomakielen muoto- ja lauseopista. Tommi Jantunen on referoinut Terhi Rissanen lauseopin kuvausta teoksessa Johdatus suomalaisen viittomakielen rakenteeseen (2003).

Lause on ajatuskokonaisuus, jossa jostakin sanotaan jotakin. Lauseoppia voi lähestyä eri tavoin, lauseen rakenteen kannalta, lauseen merkityksen kannalta ja lauseen informaatorakenteen kannalta. Lausetta, sen informaatorakenteen kannalta lähestyvää tapaa kutsutaan temaattiseksi lähestymistavaksi. Kun on kyse viittomakielestä, lauseoppi ei voi kuitenkaan koskea vain lauseenjäsenten keskinäistä järjestystä, vaan sitä on tärkeää tarkastella nimenomaan temaattisen lähestymistavan kautta. Temaattisen lähestymistavan tärkeimmät termit ovat teema ja reema. Teema on lauseen osa, josta sanotaan jotakin ja reema se osa, mitä jostakin sanotaan. (Rissanen 2000, 148.)

Viittomakielistä lausetta muodostettaessa on tiedettävä mihin järjestykseen viittomat asetetaan lauseeseen. Tähän vaikuttavat monet eri seikat. Ensinnäkin se, mikä on lauseen peruslausetyyppi. Peruslausetyyppi määräytyy lauseen predikaatin eli pääverbin mukaan. Predikaatti määräytyy sen mukaan, mikä on lauseen perusmerkityssisältö eli, mitä lause tarkoittaa. (Rissanen 2000, 150.) Tommi Jantunen on jakanut viittomakielen peruslausetyypit Terhi Rissanen tutkimuksen pohjalta intransitiivilauseisiin, transitiivilauseisiin, ekvatiivilauseisiin, luonnehtiviin lauseisiin, tilalauseisiin ja kokijalauseisiin. Seuraavaksi selvitämme lyhyesti näitä jokaista lausetyyppeä.

Intransitiivilauseissa lauseen verbaali on yksipaikkainen, jolloin se ei tarvitse seurakseen kuin yhden nominaalisen seuralaisen, eli verbaalin ilmaiseman teon tekijän (Jantunen 2003, 100). Intransitiivilauseiden tunnusmerkki on siis, että

niissä esiintyy vain yksi reemana toimiva verbi (Rissanen 2000, 151). Viittomakielen yksipaikkaisia verbaaleja ovat esimerkiksi viittomat ITKEÄ, NUKKUA ja SYÖDÄ (Jantunen 2003, 100).

Transitiivilauseissa sen sijaan verbaali on kaksipaikkainen, jolloin se tarvitsee kaksi nominaalista seuralaista. Tässä yhteydessä nämä seuralaiset ilmaisevat verbaalin kuvaaman teon tekijän ja sen lisäksi tekemisen kohteen. Transitiivilauseet koostuvat kahdesta teemasta ja yhdestä reemasta. Viittomakielen kaksipaikkaisia verbaaleja ovat esimerkiksi, KATSOA, NÄHDÄ ja TUTKIA. (Jantunen 2003, 101.)

Ekvatiivilauseet koostuvat vain nominaalisista viittomista ja nämä ovat niin kutsuttuja identifioivia lauseita. Luonnehtivat lauseet koostuvat yhdestä teemasta ja sitä seuraavasta teemaa luonnehtivasta reemasta. Teema paikannetaan viittomatilaan ja siihen palataan osoittamalla paikkaa uudelleen. Tilalauseen tunnistaa paikkaa eli lokaatiota ilmaisevasta yksiköstä. Tämä yksikkö toimii teemana. Lisäksi ovat vielä kokijalauseet. Näiden lauseiden tunnusmerkkinä on yksikkö, joka ilmaisee lauseen kokijaa. Kokija on elollinen olento, johon verbaalin kuvaama teko, toiminta tai tila vaikuttaa. (Jantunen 2003, 103–106.)

4 AINEISTON ERITTELY

4.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat, kuinka Jeesukseen viitataan suomalaisessa viittomakielessä, kuinka Jeesus voidaan paikantaa viittomatilaan ja voiko Jeesuksen paikantamisella ilmaista Kristuksen reaali-presenssiä. Näiden aiheiden lisäksi pyrimme löytämään syitä niille paikantamisratkaisuille, joita kirkkokäsikirjan kääntäjät ovat tehneet viitatessaan Jeesukseen. Analysoitavan aineiston paljouden vuoksi emme kuitenkaan voi tehdä täydellistä yleistystä Jeesuksen paikantamisen syistä. Olemme poimineet muutamia jakeita Luukkaan ja Johanneksen evankeliumien käännöksistä, joiden perusteella voimme tehdä oletuksia Jeesuksen paikantamisen syistä. Kristuksen reaali-presenssin analysointiin käytämme kirkkokäsikirjasta ehtoollisrukouksen ja Jumalan Karitsa -hymnin viittomakielisiä käännöksiä. Analyysin yhteyteen olemme liittäneet viittomakielisen käännöksen sanaglossit.

4.1.1 Jeesus neutraaltilassa

Jeesus voidaan paikantaa neutraaltilaan tai viittoja voi tehdä roolinoton. Roolinoton tehdessään viittoja pystyy paremmin eläytymään kertomansa henkilön kokemuksiin. Lisäksi jotkin viittomat ovat sidoksissa viittojan kehoon. Joitakin viittomia ei voi viittoja millään muulla viittomapaikalla kuin viittojan keholla (Terhi Rissanen, henkilökohtainen tiedonanto 3.4.2014).

Taulukossa 1 on jae Johanneksen evankeliumin luvusta 8. Jakeessa Jeesus on läsnä opetuslastensa luona ja keskustelee heidän kanssaan. Sanaglosseihin Jeesuksen paikka on merkitty neutraaltilan viittomapaikalle 1. Jeesus on tarinan tapahtumissa fyysisesti läsnä. Viittoja ottaa Jeesuksen roolikseen silloin, kun on Jeesuksen puheenvuoro eli kyseessä on suora esitys.

Taulukko 1 Joh. 8:21

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Puhuessaan	KANSA		1y	kansa	
taas	OSOITUS		2	-	
kansalle	JEESUS		1	jeesus	
Jeesus	TAAS		1	taas	
sanoi:	KERTOJA		1y	-	
	SANOJA		1y	-	
"Minä	MINÄ		1	-	
menen	POIS		1->3	pois	katse 3y
pois.					
Silloin	SILLOIN		1y	silloin	
te	TE		4	-	katse 4
etsitte	MINUA		1	-	
minua	ETSIÄ		1y	-	katse 3
mutta	pudistelu				
kuolette	KUITENKIN		1	kuitenkin	
synteihinne.	OMA	XX	4	-	katse 4
	SYNTI		1	synti	
	TE		4	-	katse 4
	KUOLLA		1	kuolla	
Minne	MINÄ		1	-	
minä	MINNE		1	minne	katse 3y
menen,	MENNÄ		1->3	-	katse 3y
sinne	TE		4	-	
ette	PÄÄSTÄ		3	pääsee	katse 3y
te	SINNE		1->3y	-	
pääse."	pudistelu				

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. d)

Johanneksen evankeliumin luvun 12 jakeissa 28–33 Jeesus on myös fyysisesti läsnä ihmisten keskellä (taulukko 2). Hän on ollut itse tapahtumapaikalla. Hän kertoo ensimmäistä kertaa tulevasta kuolemastaan. Näidenkin jakeiden sanaglossien mukaan Jeesus paikannetaan neutraalitilaan. Kyseessä on suora esitys eli viittoja kertoo Jeesuksen näkökulmasta. Jakeessa 32 tarkoitetaan Jeesuksen ristiinnaulitsemista (Novum 2 1981, 635). Viittomakielisen käännöksen sanaglossien mukaan viittoja korottaa Jeesuksen neutraalitilan sisällä viittomapaikalle 5. Kun Jeesus sanoo vetävänsä kaikki luokseen, hänet paikannetaan edelleen neutraalitilaan.

Taulukko 2 Joh. 12:32

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Ja	MYÖHEMMIN		1y	-	katse 4
kun	MINUA		1	-	katse 4
minut	NOSTAA		5	-	katse 5
korotetaan	SEISOA (ristillä)		5	-	katse 5
maasta,	KAIKKI		4	kaikki	katse 4
minä	TE		4	-	katse 4
vedän	MINÄ		1	-	katse 4
kaikki	VETÄÄ		4->1	-	katse 4
luokseni."	YHTEEN		4->1	-	katse 4

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. d)

Taulukon 3 jakeissa enkelit kertovat, että Jeesus on noussut kuolleista. Viittomakielisessä käännöksessä Jeesuksen kuolleista ylösnouseminen viitotaan neutraalitalan viittomapaikalla 1. Jeesuksen noustua kuolleista hän jäi maan päälle. Maan päälliset tapahtumat on näiden esimerkkien perusteella paikannettu neutraalitalaan.

Taulukko 3 Luuk. 24:6

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Ei	HÄN		3	-	
hän	TÄÄLLÄ		1	täällä	
ole	EI+OLLA		1	eiole	
täällä,	HÄN		3	-	
hän	KUOLEMA		2	kuolema	
on	ALUE		2	-	
noussut	NOUSTA		1	nousta	
kuolleista.	JO.		1	jo	

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. e)

4.1.2 Jeesus ylätasossa

Kristinuskon Jumala paikannetaan viittomakielessä viittomapaikkaan 3y. Tätä paikannusta on tutkinut Päivi Rainò ja hän on kirjoittanut aiheesta Missä on Ju-

malan paikka? -artikkelin. Jumalan paikka sijaitsee artikkelin ja viittomakielisten kirkollisten käännöstenkin perusteella artikulaatiopaikalla 3y. Seuraavassa on muutamia esimerkkejä tästä paikannuksesta.

Apostolisessa uskontunnustuksessa kerrotaan siitä, kun Jeesus menee kuoleista nousemisensa jälkeen taivaaseen Jumalan luokse. Uskontunnustuksen viittomakielisessä käännöksessä on oiva esimerkki Jeesuksen paikantamisesta ylätasoon. Jeesuksen astuminen ylös taivasiin on käännetty viittomakielelle siten, että Jeesus siirtyy neutraaltilasta ylätasoon. Jeesus siirtyy vertikaalisesti yhdeltä viittomatilan tasolta toiseen. Viittomatilan kolmitasoisuuden takia viittomakielisestä käännöksestä on mahdollista nähdä, kuinka Jeesus konkreettisesti siirtyy maan päältä taivaaseen.

Uskontunnustuksen käännöksestä nähdään myös, missä sijaitsee Jumalan viittomapaikka. Jeesus paikannetaan istumaan Jumalan oikealle puolelle y-tason viittomapaikkaan 3y. Viittoja paikantaa Jeesuksen paikkaan 3y myös katseellaan. Katse kohdistetaan paikkaan 3y.

Taulukko 4 Apostolinen uskontunnustus

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
astui	TAIVAS		3y		katse 3y
ylös	OSOITUS		3y		3y
taivasiin,	NOUSTA		1->3y		1->3y
istuu	JUMALA		3y		katse 3y
Jumalan,	ISÄ		1 y		katse 3y
Isän,	KAIKKI		1		katse 3y
Kaikkivaltiaan,	VALTA		1		katse 3y
oikealla	OIKEA		3y	oikea puoli	katse 3y
puolella	ISTUA		3y	-	katse 3y
ja	OSOITUS		3y		katse 3y

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. f)

Taulukossa 5 Luukkaan evankeliumin luvun 24 jakeessa 51 Jeesus otetaan maan päältä taivaaseen. Jeesus viitotaan siirtyväksi neutraaltilan viittomapaikalta 1 ylätason viittomapaikkaan 3y.

Taulukko 5 Luuk. 24:51

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Siunatessaan	ETÄÄNTYÄ		2->1	-	
hän	TAIVAS		3y	taivas	
erkani	ETÄÄNTYÄ		1->3y	-	
heistä,					

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. e)

Taulukossa 6 Luukkaan evankeliumin paikassa 12:40 Jeesus viittaa itseensä Ihmisen Poikana. Viittomakielisellä videolla Ihmisen Poika on viitottu siirtyväksi ylätasosta paikalta 3y neutraalitalan paikkaan 1. Jakeessa Jeesus kertoo vertauskuvan, jonka kautta hän viittaa paluuseensa maan päälle. Taivaaseen astumisensa jälkeen hän palaa myöhemmin uudestaan maan päälle. Tästä syystä Jeesus viitotaan siirtyväksi alas neutraalitalaan viittomapaikalta 3y. Tässä jakeessa viittomakielisen käännöksen videolla ja glosseissa on ero. Glossien mukaan Ihmisen Poika viitottaisiin siirtyväksi neutraalitalan paikalta 3 paikkaan 1.

Taulukko 6 Luuk 12:40

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Olkaa	SAMA		1	sama	
tekin	ASIA		1	asia	
valmiit,	IHMINEN		1y	ihminen	
sillä	POIKA		1y	poika	
Ihmisen	YLLÄTYS		1	yllättäen	
Poika	TULLA		3->1	-	
tulee					
hetkellä,	TE		2	-	
jota	TIETÄÄ		1y	tietää	
ette	EIVOIDA		1y	eivoi	
aavista."					
	TE		2	-	
	VARUILLAAN		1	valmiina	

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. e)

4.1.3 Jeesus alatasossa

Apostolisessa uskontunnustuksessa Jeesus astuu alas tuonelaan. Uuden Testamentin Efesolaiskirjeen luvussa 4 jakeessa 9 sanotaan, että Jeesus laskeutui alas, maan alimpiin paikkoihin (Ef. 4:9). Viittomakielessä pitäisi siis löytyä viittomapaikka tuonelalle, jotta Jeesus voitaisiin paikantaa sinne. Viittomatilan kolmitasoisuutta voi hyödyntää tuonelan paikantamiseen. Alataso olisi luonnollisin tila tuonelalle, koska jo Raamatun kirjoittajien aikainen maailma oli kolmikerroksinen. Maailman alimmassa kerroksessa sijaitisi tuonela. (Lehtipuu i.a.) Seuraavissa esimerkeissä tuonelan paikantamisessa on vaihtelua.

Apostolisen uskontunnustuksen viittomakielisessä käännöksessä tuonelaan viitataan sanaglossien mukaan neutraalitalan viittomapaikalla 3. Kun Jeesus haudataan, häneen viitataan kuitenkin viittomalla hautaaminen alatason viittomapaikkaan 3a. Viittoja paikantaa Jeesuksen myös katsellaan. Katse on kohdistettu paikkaan 3a. Nämä paikannukset on merkitty Taulukon 7 sanaglosseihin.

Taulukko 7 Apostolinen uskontunnustus

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
	KÄSIINNAULITA		1		
kuoli	KÄDET YLÖS SIVUILLLE		1y	ylös	
ja	KUOLLA		1		
haudattiin,	HAUDATA		3a		katse 3a
					katse 3a
astui	KUOLEMA		1		katse 3a
alas	VALTA		1		
tuonelaan,	OSOITUS		3		

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Taulukossa 8 Luukkaan evankeliumin luvussa 16 kerrotaan tarina rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta. Rikas mies joutuu tuonelaan jakeessa 23. Tämän jakeen viittomakielisessä käännöksessä tuonela on paikannettu neutraalitalan viittomapaikalle 4.

Taulukko 8 Luuk. 16:23

SUOMI	GLOSSI	TOISTO	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Kun	SE		4	-	
hän	KUOLEMA		1	tuonela	
tuonelan	VALTA		1	-	
tuskissa	ALUE		4	-	
kohotti	KATSOA		1y	-	
katseensa,	NÄHDÄ		1y	-	
hän	OSOITUS		5	-	
näki	ABRAHAM		1	abraham	
kaukana	LASARUS		1	lasarus	
Abrahamin	VIERESSÄ			vieressä	

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. e)

4.2 Ehtoollisrukous – Rukous ja asetussanat

Ehtoollisrukous sisältää rukouksen ja asetussanat. Ehtoollisrukous on yksi osa messua eli ehtoollisjumalanpalvelusta. Ehtoollisrukouksessa tapahtuu Jumalan kiittäminen ja Kristuksen muistaminen. Asetussanat muodostavat rukouksen keskuksen. Asetussanat tekevät rukouksesta sakramentin, koska niistä seurakunta kuulee Kristuksen omat sanat. (Kirkkohallitus 2009, 23–25.)

Tutkimme ehtoollisrukouksen viittomakielistä käännöstä ja sen sanaglosseja. Havainnoimme useammankin artikulaatiopaikan, joilla Jeesukseen viitataan. Koko rukouksen ajan Jeesukseen viitataan pääasiassa viittomapaikassa 5y. Jeesus on paikannettu eri viittomapaikalle kuin Jumala. Ajattelimme tämän johtuvan siitä, että ehtoollisrukouksessa Jumalasta ja Jeesuksesta puhutaan samanaikaisesti. Heidät pitää paikantaa eri viittomapaikoille, koska Jeesuksesta puhutaan erillisenä Jumalasta. Viittomien paikannukset eivät voi mennä päällekkäin, jotta ero on selkeä.

Viittomapaikka 5y ei ole ainoa artikulaatiopaikka, johon Jeesus paikannetaan. Poimimme ehtoollisrukouksesta myös viittomapaikat 1, 3, 3y ja 5. Näiden lisäksi roolinotto on yksi tapa paikantaa ja sitä tapahtuu myös ehtoollisrukouksessa. Viitoja ottaa Jeesuksen roolin itselleen, kun asetussanoissa kerrotaan Jeesuk-

sen ehtoollisenvietosta opetuslastensa kanssa. Asetussanoissa muistellaan tätä tapahtumaa, jolloin Jeesus oli fyysisesti läsnä maan päällä. Tällöin Jeesus paikannetaan neutraalitilaan. Nämä paikannukset on merkitty taulukkoon 9.

Taulukko 9 Ehtoollisrukous ja asetussanat

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
Me	HÄN	5y	-		katse 5y
kiitämme	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B], katse 3y
sinua	OLI	1	oli		
lunastuksesta,	VALMISTAA	1	valmistaa		
jonka	HÄN	5y	-		
olet	KAIKKI/KOKONAAN	1	kaikki		kierreliike, molemmat kädet
valmistanut	UHRI	1	uhri		
meille	RISTIIN NAULATA	1	risti		
hänen	ANTAA	5y->1	antaa		katse 5y
täydellisellä	ME	1	-		
uhrillaan	PELASTUS	1	pelastus		
ristinpuussa.	SE	1	-		
	ME	1	-		
	KIITTÄÄ	3y	kiittää		katse 3y

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Jeesukseen viitataan neutraalitilassa myös artikulaatiopaikkojen 3 ja 5 kohdalla. Taulukossa 10 on teksti ehtoollisrukouksesta, kerrotaan yöstä, jolloin Jeesus kavallettiin. Sanaglossien mukaan Jeesus on paikannettu neutraalitilan viittomapaikalle 3. Tämänkin tapahtuman aikana Jeesus oli itse tapahtumapaikalla. Viittomapaikkaa 5 käytetään yhteydessä, jossa ihminen sanoo haluavansa toteuttaa Kristuksen tahdon elämässään. Viittomapaikka 5 on merkitty taulukkoon 11. Jeesus paikannetaan viittomapaikalle 5 käyttämällä OMA-viittomaa. Jeesukseen viitataan neutraalitilassa, koska kertoessaan tahtonsa ihmisille, hän oli maan päällä. Jeesus ei kertonut sitä ihmisille vasta astuttuaan ylös taivaaseen.

Koko ehtoollisrukouksen ajan viittoja paikantaa Jeesusta myös katseellaan. Kun Jeesus paikannetaan esimerkiksi viittomapaikalle 5y, viittoja kohdistaa katseen samaa paikkaa kohti.

Taulukko 10 Ehtoollisrukous ja asetussanat

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
Herramme	SE	1	se		
Jeesus	SELLAINEN	1	-		
Kristus,	YÖ	1y	yö		
sinä	JEESUS	1	jeesus		
yönä,	KRISTUS	1y	kristus		
jona	ME	1	-		
hänet	OMA	1	oma		
kavallettiin,	HERRA	3y	herra		katse 3y
otti	SE	3	-		katse 3 a
leivän,					

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Taulukko 11 Ehtoollisrukous ja asetussanat

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
Auta	AUTA	1	auta		katse 3y, pyyntöilme
meitä,	ME	1	-		
antamaan	KRISTUS	1y	kristus		
itsemme	OMA	5	oma		katse 5y
eläväksi	TAHTO	1	tahto		
uhriksi	TOTEUTTAA	1	-		katse 3y
Kristuksessa,	ELÄMÄ	1	elämä		katse 3y
sinulle	MUKAAN	1->2	-		katse 3y
kiitokseksi					

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

4.3 Jumalan Karitsa -hymni

Jumalan Karitsa -hymni on osa Jumalanpalvelusta. Hymni lauletaan ennen ehtoollisenviettoa. Hymnissä ylistetään ehtoollisessa läsnä olevaa Kristusta. (Kirkkohallitus 2009, 27–28.)

Jumalan Karitsa -hymni

”Jumalan karitsa, joka kannat maailman synnin, armahda meitä.
Jumalan karitsa, joka kannat maailman synnin, armahda meitä.
Jumalan karitsa, joka kannat maailman synnin, anna meille rauha.”

Jumalan Karitsa, Käännösvaihtoehto 1

SUOMI	GLOSSI	LII-KE/PAIKKA	HUU-LIO	TOIS-TO	MUUT TIEDOT
Jumalan	JUMALA	3y	jumalan		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		
kannat	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maailman	ARMAHTAA	1y->1	armah- taa		
synnin,	ME	1	-		katse 5 , liike toisinpäin
armahda					
meitä.	MAAILMA	1	maail- ma		
	SYNTI	1	synti		katse 1a
	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	OTTAA	1->5	ottaa		vasen käsi pysyy paikallaan, oikea käsi ottaa 1->5

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Jumalan Karitsa, Käännösvaihtoehto 2

SUOMI	GLOSSI	LII-KE/PAIKKA	HUU-LIO	TOIS-TO	MUUT TIEDOT
Jumalan	JUMALA	3y	jumala		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		
kannat	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maailman	MAAILMA	4	maail- ma		katse 4a

synnin,	SYNTI	1	synti		katse 4a
armahda	SISÄLLE	4a->1	-		molemmat kädet "kehon sisälle", keho Karitsan roolissa.
meitä.					
	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	ARMAHTAA	1y	armahtaa		
	ME	1	-		liike toisinpäin

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Jumalan Karitsa, Käännösvaihtoehto 3

SUOMI	GLOSSI	LIIKE/PAIKKA	HUULIO	TOISTO	MUUT TIEDOT
Jumalan	JUMALA	3y	jumala		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		
kannat	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maailman					
synnin,	ME	1	-		
armahda	MAAILMA	4	maailma		katse 4a
meitä.	SYNTI	1	synti		katse 1a
	OSOITUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	OTTAA+KANTAA	4a->1	-		kantaa olalleen
	OSOITUS	5	-		katse 5
	ARMAHTAA	1y	armahtaa		
	ME	1	-		liike toisinpäin

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g)

Jumalan Karitsa -hymnistä on tehty kolme eri viittomakielistä käännöstä. Jokainen niistä poikkeaa toisistaan tavassa, jolla Jeesus kantaa maailman synnin. Kaikissa niissä viitataan Jeesukseen paikantamalla hänet neutraalitalan viittomapaikalle 5. Käännösvaihtoehdoissa 2 ja 3 viittoja tekee lisäksi roolinoton. Paikantaminen viittomapaikkaan 5 tapahtuu B-käsimuodolla osoittamalla, jonka lisäksi viittoja käyttää paikantamiseen katsetta. Katse kohdistetaan artikulaatiopaikkaan 5.

Jokaisessa käännösvaihtoehdossa Jeesus on viitottu kantamaan maailman synnit eri tavalla. Käännöksessä 1 Jeesus ottaa synnit itselleen ikään kuin kädellään. Käännöksessä 2 Jeesus ottaa synnit sisälleen. Käännöksessä 3 Jeesus ottaa synnit kantaakseen olalleen.

5 TULOKSET JA VIITTOMAKIELEN KESKITASO

5.1 Neutraaltila, y- ja a-taso

Aineiston paljouden vuoksi tutkimme vain muutamaa viittomakielistä Raamatun jaetta emmekä siksi pysty tekemään täydellistä yleistystä Jeesuksen paikantamisesta neutraaltilaan. Voimme tehdä kuitenkin oletuksia näistä syistä. Tutkimissamme jakeissa Jeesus on paikannettu jollekin neutraaltilan viittomapaikoista 1-8. Roolinotto tapahtuu myös tietenkin neutraaltilassa.

Tutkimiemme jakeiden perusteella voisimme olettaa Jeesuksen paikannettavaksi neutraaltilaan silloin, kun Jeesus on ollut tapahtumassa itse fyysisesti läsnä. Taulukoissa 1 ja 2 esitettyjen Johanneksen evankeliumin jakeissa Jeesus on opetuslastensa kanssa tai muiden ihmisten ympäröimänä. Kerronnassa hän keskustelee ihmisten kanssa. Tilanteet ovat joskus tapahtuneet tässä maailmassa, joten niiden tapahtumat voidaan sijoittaa omille viittomapaikoilleen neutraaltilaan.

Toinen peruste Jeesuksen neutraaltilaan paikantamiselle voisi olla tilanne, jossa viitataan hänen elämäänsä ennen taivaaseen astumista. Taulukon 3 Luukkaan evankeliumin jakeessa Jeesus ei ole itse tapahtumassa fyysisesti läsnä, mutta enkeli puhuu hänestä. Enkeli kertoo Jeesuksen nousseen kuolleista, jolloin Jeesus oli vielä maan päällä. Viittomakielisellä videolla Jeesus on viitottu ylösnousevaksi neutraaltilassa. Häneen ei viitata nousevaksi viittomatilan alatasolta eli tuonelasta tai astuvan ylös taivaaseen, viittomatilan ylätasoon. Kyseessä on tapahtuma ennen Jeesuksen taivaaseen astumista, jolloin tapahtumat voidaan sijoittaa luonnollisille paikoille neutraaltilaan.

Kristinopin mukaan Jumala on kolmiyhteinen Jeesuksen ja Pyhän Hengen kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että Jeesus on yhtä kuin Jumala. Kun viittomakielessä tiedetään Jumalan viittomapaikka, silloin voidaan helposti paikantaa Jeesus samalle paikalle. Käyttämämme sanaglossitaulukoiden perusteella voisimme olettaa, että Jeesus paikannetaan ylätasoon, kun häneen viitataan Jumalana ja Jumalan poikana. Taulukossa 4 esitetyssä katkelmassa uskontunnustuk-

sesta, Jeesus astuu taivaaseen Jumalan oikealle puolelle eli vertaiseksi Jumalan kanssa. Tässä esimerkissä viittoja tekee paikannuksen myös katseellaan. Katse kohdistetaan paikkaan 3y. Katseen kohdistamisella on erityinen merkitys, kun kyseessä on rukous (Riihimäki 1993, 52). Myös taulukon 5 Luukkaan evankeliumin jakeessa Jeesus astuu taivaaseen. Jeesus viitotaan siirtyväksi neutraaltilasta ylätasoon viittomapaikalle 3. Tapahtumassa Jeesus on jo noussut kuolleista ja on siirtymässä maan päältä taivaaseen. Viittoja tekee paikannuksen myös katseellaan. Kyseessä ei kuitenkaan ole rukous vaan tapahtuma, jossa oli paikalla Jeesuksen opetuslapset. He olivat näkemässä kun Jeesus otettiin taivaaseen. Viittojan katseen kohdistaminen paikkaa 3y kohti kuvastaa opetuslasten katsetta.

Taulukon 6 Luukkaan evankeliumin jakeessa Jeesus puhuu itsestään Ihmisen Poikana ja kertoo paluustaan maan päälle. Hänen paluunsa maan päälle tapahtuu vasta hänen kuolleista ylösnousemisensa ja taivaaseen astumisensa jälkeen. Tämän esimerkin perusteella voitaisiin olettaa Jeesus paikannettavaksi ylätasoon, koska puhutaan tapahtumasta hänen taivaaseen astumisensa jälkeen. Ennen taivaaseen astumistaan Jeesus voitaisiin siis paikantaa neutraaltilaan ja taivaaseen astumisen jälkeen aina ylätasoon.

Jeesus voidaan paikantaa neutraaltilan ja ylätasoon lisäksi alatasoon. Taulukossa 7 mainitussa katkelmassa uskontunnustuksesta Jeesus kuolee ristillä, hänet haudataan ja hän siirtyy tuonelaan. Taulukon sanaglossien mukaan tuonela on paikannettu neutraaltilan paikkaan 3 ja Jeesuksen hautauspaikkaan 3a. Yleisesti voisi olettaa tuonelan sijaitsevan alhaalla alatasossa, koska taivas sijaitsee päinvastaisesti ylhäällä ylätasossa. Tällöin Jeesus voitaisiin paikantaa viittomapaikalle 3a, koska tuonela sijaitisi siellä. Taulukossa 7 tuonelaan viitataan sanaglossien mukaan neutraaltilan paikalla 3. Taulukossa 8 sen sijaan, tuonela on paikannettu neutraaltilan paikalle 4. Tuonelalla ei siis näiden esimerkkien perusteella olisi vakiintunutta artikulaatiopaikkaa. Tuonelan voisi kuitenkin sijoittaa pääasiassa viittomatilan alatasoon.

5.2 Viittomakielen keskitaso

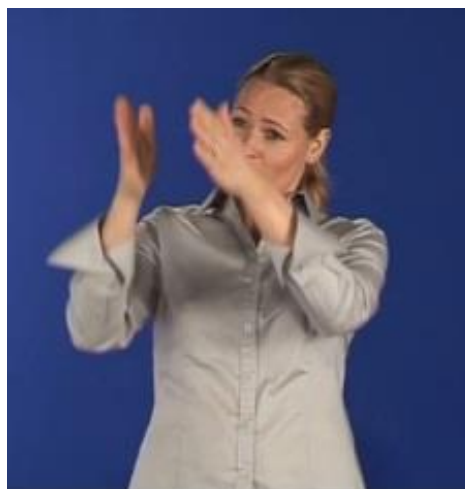
Tässä luvussa pääsemme opinnäytetyömme toiseen tutkimusaiheeseen, Kristuksen reaaliapresensin välittymiseen viittomakielessä. Kristuksen reaaliapresensillä tarkoitetaan Kristuksen todellista läsnäoloa ehtoollisleivässä ja viinissä. Kristuksen ajatellaan olevan läsnä myös koko jumalanpalveluksessa. Valitsimme Riitta Kuusen kanssa tämän aiheen analyysipohjaksi Jumalan Karitsa -hymnin ja ehtoollisrukouksen viittomakieliset käännökset. Katselimme näiden käännösten videoita ja kiinnitimme huomiota Jeesuksen paikantamiseen. Riitta Kuusi oli tehnyt havainnon, että Jeesus paikannettaisiin ylätasoon ja neutraalitalan keskelle. Luvussa 4 erittelimme Jeesuksen paikantamista sanaglossien perusteella, nyt käsittelemme paikantamista videoiden perusteella. Sanaglossien ja viittomakielisten käännösten videoiden tarkan seuraamisen jälkeen huomasimme pieniä eroja näiden välillä.

Ehtoollisrukouksessa Jeesukseen viitataan pääasiassa paikantamalla hänet ylätasoon viittomapaikalle 5. Näin lukee sanaglosseissa ja pääasiassa sen näkee myös videoista. Häntä ei paikanneta Jumalan viittomapaikalle 3y. Pohdimme, että rukouksessa Jeesus on haluttu erotella Jumalasta omaksi persoonakseen ja siksi heitä ei paikanneta samalle viittomapaikalle. Paikantamalla Jeesus ylätasoon häntä kuitenkin pidetään vertaisena Jumalan kanssa.

Kuva 5.1 Jumala ehtoollisrukouksessa

Kuva 5.2 Jeesus ehtoollisrukouksessa

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. h)

Kuvassa 5.1 Jumala on paikannettu ylätasen viittomapaikalle 3. Viittojan katse on kohdistettu samaan suuntaan. Kuvassa 5.2 viitataan Jeesukseen. Sanaglossien mukaan hänet on paikannettu ylätasen viittomapaikalle 5. Paikka näyttää samalta myös viittomakielisellä videolla. Viittoja paikantaa katseellaan kohdistamalla katseensa viittomapaikkaa 5y kohti.

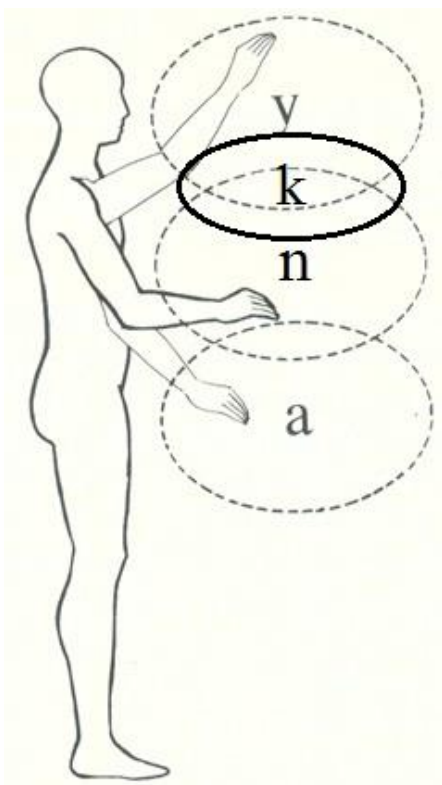
Jumalan Karitsa -hymnissä Jeesuksen viitataan paikantamalla hänet sanaglossien perusteella neutraalitalan viittomapaikalle 5. Jeesukseen viitataan tekemällä B-käsimuodon osoitus viittomapaikkaa 5 kohti. Kuvassa 5.3 Jeesukseen viitataan viittomapaikalla 5. Kuvassa 5.4 on kuvattuna viittomatilan ylä- ja alataso. Vertaamalla kuvaa 5.3 kuvaan 5.4 huomaamme Jeesuksen viittomapaikan sijoittuvan kuvassa 5.3 neutraalitalaa korkeammalle, mutta ylätasoa matalammalle.

Kuva 5.3 Jeesus Jumalan Karitsa -hymnissä

(Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. h)

Kuva 5.4 Viittomatilan mahdollinen keskitaso

(Paunua mukaillen 1983, 33)

Vertailtuamme hymnin sanaglosseja ja videota, näyttäisi siltä, että Jeesukseen viitataan videolla neutraalitalan ja ylätasen keskellä. Tällaisella paikantamisella

viittomakielessä voitaisiin viitata Kristuksen reaaliapresenssiin. Neutraalitalan ja ylätasen keskelle sijoittuva tila voisi kuvastaa maan päällisen ja taivaan välissä sijaitsevaa tilaa. Ehtoollisessa läsnä oleva Kristus voitaisiin ilmaista viittomakielessä paikantamalla Jeesus neutraalitalan ja ylätilan keskellä sijaitsevaan tasoon. Kristus ei olisi silloin maan päällä, mutta ei myöskään taivaassa. Kristuksen reaaliapresens voitaisiin siis ilmaista viittomakielessä yhdellä paikantamisella. Suomen kielessä reaaliapresens on selitettävä. Neutraalitalan ja ylätasen välistä tasoa voisi kutsua keskitasoksi eli k-tasoksi.

Keskitasoa voisi soveltaa edelleen ehtoollisrukoukseen. Ehtoollisrukouksessa Jeesuksen paikantamisen ylätasen tai neutraalitalan viittomapaikoilta 5 voisi korvata viittomapaikalla 5k. Kristuksen reaaliapresens saataisiin näin näkyville myös ehtoollisrukouksessa.

Työmme loppuvaiheilla olimme yhteydessä Tulkkifirma Viparon alueesimieheen Tarja Sandholmiin. Hän on ollut mukana kirkkokäsikirjan ja Evanke-liumeiden käännöstyöryhmässä. Kysyimme hänen mielipidettään opinnäy-työmme tutkimuskysymyksiin. Sandholmin mukaan Jumalan ajatellaan olevan Kaikkivaltias, joka on aina kaikkea maailmaa korkeammalla. Jeesus sen sijaan tuli maan päälle ihmiseksi ja on siksi ihmistä lähempänä kuin Jumala. Jumala antoi Jeesuksen maailmaan taivaasta. Tämän voi nähdä verbin suunnan ja liik-keen kautta. Jos taas Jeesuksesta ja Jumalasta kerrotaan samassa yhteydes-sä, heidät paikannetaan eri viittomapaikoille. Kun Jeesus esiintyy asiayhteydes-sä yksinään, häntä voidaan sijoittaa viittomatilassa eri tavoin. (Tarja Sandholm, henkilökohtainen tiedonanto 8.4.2014.)

6 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää, kuinka Jeesukseen viitataan suomalaisissa kirkollisissa viittomakielisissä käännöksissä paikantamisen kautta. Halusimme selvittää erityisesti paikantamisen syitä. Opinnäytetyömme aiheen saimme kuurojenpappi Riitta Kuuselta ja työn tilaaja on Kirkkohallitus. Työn edetessä saimme opinnäytetyöllemme toisen tavoitteen. Selvittää voiko Jeesuksen paikantamisen kautta ilmaista Kristuksen reaaliapresenssiä. Tämäkin tutkimusaihe tuli Riitta Kuuselta. Työmme kaltaista opinnäytetyötä ei ole aikaisemmin tehty ja siksi työllämme on uutuusarvoa. Tekemämme työ on vahvistanut tietämystämme viittomakielen rakenteellisista seikoista. Katselemalla ja tutkimalla kirkollisia viittomakielisiä käännöksiä opimme kiinnittämään huomiota viittomakielen paikantamiseen ja tilankäyttöön. Toivomme, että opinnäytetyömme tuloksista on hyötyä viittomakielentulkeille, viittomakielentulkkiopiskelijoille ja kaikille suomalaisesta viittomakielestä syvemmin kiinnostuneille.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen työ, eikä siksi sisältänyt toiminnallista osuutta. Olimme tähän menetelmäsuuntaukseen hyvin tyytyväisiä, koska osaksi se vähensi työtaakkaamme. Lisäksi laadullisen opinnäytetyön tekeminen osoittautui hyvin mielenkiintoiseksi. Työmme alkuvaiheissa etsimme, tutkimme, luimme ja kirjoitimme opinnäytetyömme tietoperustaa. Lähdekirjallisuuden löytäminen tietoperustaa varten ei loppujen lopuksi ollut kovin vaikeaa. Oikean kirjallisuuden löytymisessä meitä auttoivat molemmat ohjaajamme Terhi Rissanen ja Riitta Kuusi.

Kirjoitettuaamme työmme tietoperustan pääosin valmiiksi aloimme perehtyä tarkemmin työssämme tarvittavaan tutkimusaineistoon. Tutkimusaineistonaamme oli Suomen evankelis-luterilaisen kirkon internetsivuilta löytyvät kirkollisten tekstien viittomakieliset käännökset. Jo aineiston tutkimisen alkuvaiheissa huomasimme, että viittomakielisiä käännöksiä on todella paljon. Ymmärsimme, että emme mitenkään voi käyttää kaikkea tätä aineistoa, koska opinnäytetyön tekemiseen varatut resurssit eivät riittäisi. Jouduimme valitsemaan käännöksistä vain pienen osan käsiteltäväksi työhömme. Ennen aineistoon perehtymistä

olimme jo saaneet Jumalan Karitsa -hymnin Riitta Kuuselta käsiteltäväksi opinnäytetyössämme. Muun aineiston kohdalla mietimme pitkään mitä alamme käsitellä tarkemmin. Lopulta päädyimme valitsemaan työhömme ehtoollisrukouksen ja asetussanat, apostolisen uskontunnustuksen ja jakeita Luukkaan ja Johanneksen evankeliumeista.

Valitsimme jakeet Luukkaan ja Johanneksen evankeliumeista sillä perusteella, miten Jeesus on viittomakielisessä käännöksessä paikannettu. Katselimme evankeliumeiden viittomakielisiä käännöksiä ja kiinnitimme huomionsi vain niihin jakeisiin, joissa viitataan Jeesukseen. Huomasimme Jeesuksen paikantamisessa vaihtelua ja päätimme jaotella nämä paikat työssämme. Pyrimme erittelemään mahdollisimman tarkasti kaikki viittomapaikat, joissa havaitsimme Jeesuksen viittomakielisissä käännöksissä esiintyvän. Päädyimme lopulta käsittelemään näitä paikkoja viittomatilan vertikaalisen jaottelun mukaan eli ylätasoon, neutraalitalan ja alatasoon mukaan. Jokainen eri viittomapaikka jossa Jeesus esiintyy, on nähtävissä taulukoiden sanaglosseissa.

Tutkittuamme Jeesuksen paikantamista viittomatilan ylätasossa, neutraalitalassa ja alatasossa pääsimme käsittelemään työmme toista tutkimusaihetta, Jeesuksen paikantamista keskitasoon. Tutkimallamme viittomapaikalle ei ole virallista nimitystä, joten kutsuimme paikkaa opinnäytetyössämme keskitasoksi. Viittomatilan keskitason tutkiminen lähti liikkeelle Riitta Kuusen ajatuksesta, että Jeesuksen paikantamisella keskitasoon, viittoja voisi ilmaista Kristuksen reaali-presenssiä. Keskitasoon liittyen valitsimme tutkittavaksemme Jumalan Karitsa -hymnin ja ehtoollisrukouksen ja asetussanat, koska huomasimme näissä lähteissä olevan eniten Jeesuksen paikantamista kyseiseen keskitasoon. Erittelimme työssämme ensin miten Jeesus paikannetaan hymnissä ja rukouksessa, jonka jälkeen pohdimme miksi Jeesus paikannetaan kyseisiin paikkoihin.

Viittomatilan keskitaso osoittautui mielenkiintoiseksi viittomapaikaksi. Viittomatilan keskitasoa ei ole tietääksemme aikaisemmin tarkemmin tutkittu, ja työn edetessä esille nousi paljonkin kysymyksiä siihen liittyen. Viittomatilan keskitasoa olisi hyvä alkaa tutkia enemmän, mikä onkin yksi opinnäytetyömme jatkotutkimusaiheista. Työtä tehdessä esille nousseita kysymyksiä, olivat muun muassa, voiko viittomatilan keskitaso olla suoran puhuttelumuodon eli vokatiivin paikka ja

onko sen käyttö laajempaakin kuin Raamatun teksteissä esiintyvä käyttö (esimerkiksi muissa kunnioittavissa suorissa puhutteluissa). Jeesuksen paikantamiseen liittyviä jatkotutkimusaiheita olisivat muun muassa, kuinka kirkollisissa viitotomakielisissä käännöksissä paikannetaan Jeesuksen ja Jumalan kirkastumista ja minkälaista paikantamista tapahtuu liittyen Jeesuksen ylösnousemukseen ja taivaaseen astumiseen.

LÄHTEET

- Honkkila, Hannu; Kaustell, Bernt & Majatie, Petri (toim.) 1993. Kirkon ja kuuron kohtaaminen. Raportti pohjoismaisesta kuurojenpappien kokouksesta Valamon luostarissa 9.-14.8. Helsinki: Painatuskeskus OY.
- Hytönen, Niina & Rissanen, Terhi 2006. Käden käänteessä – Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura
- Hytönen, Niina 2006. Käännösteorioiden kirjo kääntäjän työvälineeksi. Teoksessa Niina Hytönen ja Terhi Rissanen (toim.) Käden käänteessä – Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura
- Kirkkohallitus 2001. Sana tulee näkyväksi. Viittomakielisen kirkkokäsikirjan käännöksiä 1. Helsinki: Kirkkohallituksen monistamo.
- Kirkkohallitus 2009. Palvelkaa Herraa iloiten. Jumalanpalveluksen opas. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy
- Kuusi, Riitta 2014. Kuurojenpappi. Helsinki. Sähköpostiviesti 7.4. Vastaanottaja Karla Muilu.
- Jantunen, Tommi; 2003. Johdatus suomalaisen viittomakielen rakenteeseen. Helsinki: Finn Lectura.
- Lehtipuu, Outi i.a. Viitattu 6.4.2014
<http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/print2.html>
- Lukasczyk, Ulrika 2008. Sanottua, ajateltua ja tehtyä – Referointi kolmessa suomalaiselle viittomakielelle tuotetussa fiktiivisessä kertomuksessa. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma.

- Nida, Eugene 1964. Principles of correspondence. Teoksessa Lawrence Venuti (toim.) The translation studies reader. London and New York: Routledge 2000
- Paunu, Juha 1992. Viito elävästi 2. Kuurojen Liitto ry. Uudenkaupungin Kirjapaino Oy.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rainò, Päivi 2003. Missä on Jumalan paikka? Kääntäjä 2003, N:o 6, 6–7.
- Rissanen, Terhi 2006. Viittomakielen rakenteen visuaalisuudesta ja ikonisuudesta. Teoksessa Niina Hytönen ja Terhi Rissanen (toim.) Käden käänteessä - Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura.
- Rissanen, Terhi 1985. Viittomakielen perusrakenne. Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja No. 12. Helsinki: Yliopistopaino
- Rissanen, Terhi 2000. Suomalaisen viittomakielen lauseoppia. Teoksessa Anja Malm (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Pieksämäki: Finn Lectura
- Rissanen, Terhi 2014. Viittomakielen ja tulkkauksen koulutuksen yliopettaja, Turku. Henkilökohtainen tiedonanto 3.4.
- Roslöf, Raija & Veitonen, Ulla 2006. Suomalaisen viittomakielen kääntäminen ja käännosteoriat. Teoksessa Niina Hytönen ja Terhi Rissanen (toim.) Käden käänteessä - Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura
- Sakasti, Palvelu Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työntekijöille ja toimijoille i.a. Viitattu 11.4.2014.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content367C74>
- Sandholm, Tarja 2014. Alue-esimies, Viparo. Helsinki. Sähköpostiviesti 8.4. Vastaanottaja Karla Muilu.

Sipilä, Seppo 2004. Raamatun kääntämisen periaatteita. Sisältyy julkaisuun Teologinen aikakauskirja 2012. Vuosikerta 117. N:o 6, 551–562.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a Viitattu 11.4.2014.

<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Kristus>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b Viitattu 11.4.2014

<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Reaalipreesens>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c Viitattu 11.4.2014

<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Jumalanpalvelus#Messu>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. d Viitattu 11.4.2014

http://www.evl.fi/viittomakieli/glossit/johannes_glossit.html

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. e Viitattu 11.4.2014

http://www.evl.fi/viittomakieli/glossit/luukas_glossit.html

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. f Viitattu 11.4.2014

http://www.evl.fi/viittomakieli/glossit/uskon_tunnustus_glossit.html

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. g Viitattu 11.4.2014

http://www.evl.fi/viittomakieli/glossit/messun_peruskaava.html

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. h Viitattu 11.4.2014

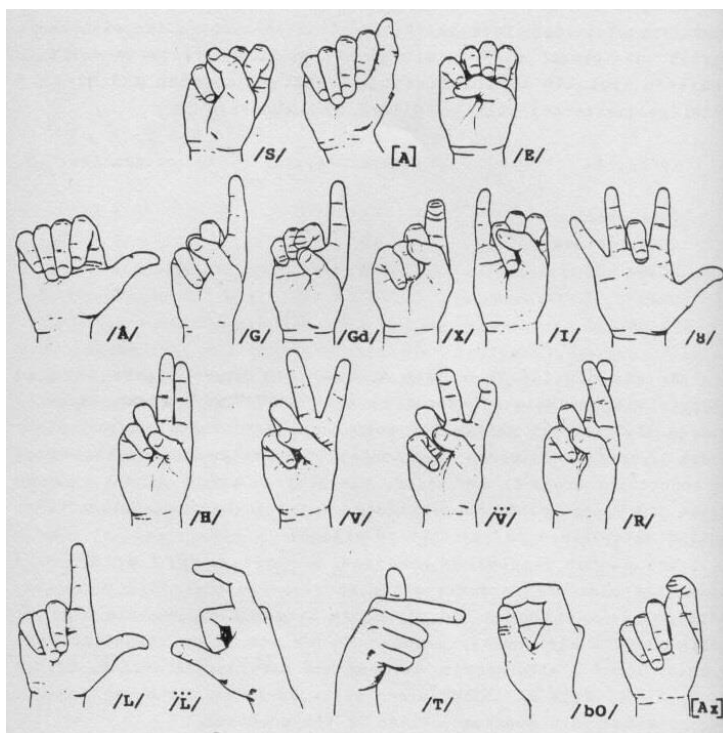
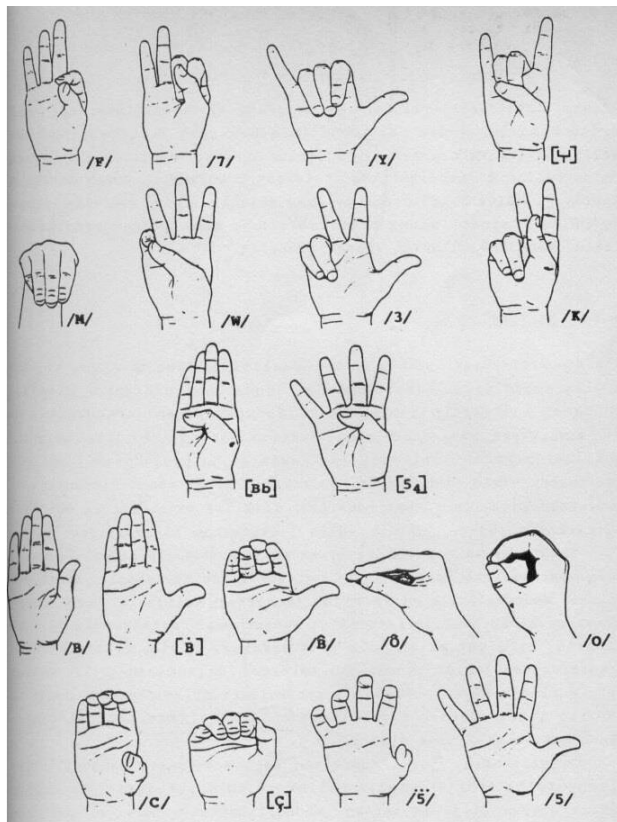
<http://www.evl.fi/viittomakieli/messu.html>

Vehmas-Lehto, Inkeri. 1999. Kopiointia vai kommunikointia. Johdatus käännteoriaan. Helsinki: Yliopistopaino.

Venuti, Lawrence 2000. The translation studies reader. London and New York: Routledge

LIITTEET

Liite 1 Suomalaisen viittomakielen käsimuodot

(Rissanen 1985, 68–69)

Liite 2 Apostolinen uskontunnustus sanaglossit

SUOMI	GLOSSI	TOIS-TO	LII-KE/PAIKKA	HUULIO	MUUT TIEDOT
Uskontunnustus	USKO		1y		
	TUNNUSTUS		1y		
	JULISTAA		1y		
Minä	JUMALA		3y		katse 3y
uskon	ISÄ		1y		
Jumalaan,	KAIKKI		1/2		
Isään,	VALTA		1		
Kaikkivaltiaaseen	TAIVAS		3y		katse 3y
taivaan	MAAPALLO		1		katse 1a
ja	LUODA		1		
maan	OSOITUS		3y		katse 3y
Luojaan,	USKOA		1y		katse 1a
ja	OSOITUS/MINÄ		1		kaste 1a
Jeesukseen					
Kristukseen,	MYÖS		1		
	JEESUS		1		
Jumalan	KRISTUS		1y	kristus	
ainoan	JUMALA		3y		katse 3y
poikaan,	OMA		3y		katse 3y
meidän	AINOA		3y		katse 3y
Herraamme,	POIKA		1y		
	ME		1		
	OMA		1		
	HERRA		3y		katse 3y
	USKOA		3y		katse 1a
	OSOITUS/MINÄ		1		katse 1a
joka	NYT		1	-	
sikisi	HENKI		1y	pyhä	
Pyhästä	PYHÄ		1	henki	
Hengestä,	VAIKUTTAA		1	-	
syntyi	NEITSYT		1y		
neitsyt	NAINEN		1		
Mariasta,	M		1	mar	
kärsi	RASKAUS		1	-	
Pontius	SYNNYTTÄÄ		1		
Pilatuksen	JEESUS		1		
aikana,					
ristiinnaulittiin,	P P	x	1	pontius pilatus	
	AIKA		1y		
	VAIHE		1		
	JEESUS		1		
	KÄRSIÄ		1		
	KÄSIINNAULITA		1		
kuoli	KÄDET YLÖS SIVUILLE		1y	ylös	

ja	KUOLLA		1		
haudattiin,	HAUDATA		3a		katse 3a
					katse 3a
astui	KUOLEMA		1		katse 3a
alas	VALTA		1		
tuonelaan,	OSOITUS		3		
nousi	JÄÄDÄ	x	3	-	
kolmantena	KOLMEPÄIVÄKULUT- TUA		1y		
päivänä	NOUSTA		3->1		
kuolleista,	JÄLKEEN		1		
astui	TAIVAS		3y		katse 3y
ylös	OSOITUS		3y		3y
taivaisiin,	NOUSTA		1->3y		1->3y
istuu	JUMALA		3y		katse 3y
Jumalan,	ISÄ		1 y		katse 3y
Isän,	KAIKKI		1		katse 3y
Kaikkivaltiaan,	VALTA		1		katse 3y
oikealla	OIKEA		3y	oikea puoli	katse 3y
puolella	ISTUA		3y	-	katse 3y
ja	OSOITUS		3y		katse 3y
on					
sieltä	MYÖHEMMIN		1y		katse 3y
tuleva	TAKAISIN		3y		
tuomitsemaan	ELÄVÄ		4		katse 4
eläviä	HE		4	elävä	katse 4
ja	KUOLLA	x	1		
kuolleita,	HE		3		katse 3
	TUOMITA		1		
ja	MYÖS		1		
Pyhään	HENKI		1y	pyhä	
Henkeen,	PYHÄ		1	henki	
pyhän	USKOA		1y	usko	katse 1a
yhteisen	OSOITUS/MINÄ		1	-	katse 1a
seurakunnan,					
pyhain	EKUMENIA		4		katse 4
yhteyden,	PYHÄ		4		katse 4
syntien	YHDESSÄ		4		katse 4
anteeksi-					
antamisen,	PYHÄ		1		
ruumiin	HÄN	x	1		
ylösnousemisen	YHDESSÄ		1		
ja	SYNTI		1		katse 3
iankaikkisen	ANTEEKSI		1		katse 3->3y
elämän.	TUODA		3y->1		katse 3y
	RUUMIS		1		
	NOUSTA		3		katse 3
	ELÄMÄ		1		katse 3
	IKUINEN		1y		katse 3

	HE		4->1	-	
	USKOA		1		katse 1a
	OSOITUS/MINÄ		1		katse 1a

Liite 3 Ehtoollisrukous ja asetussanat sanaglossit

SUOMI	GLOSSI	LII- KE/PAIK KA	HUU- LIO	TOIS TO	MUUT TIEDOT
(Rukous ja ase- tussanat)					
Pyhä	ISÄ	1y	isä		katse3y
Isä.	PYHÄ	1	pyhä		
Koko	OSOITUS	3y	-		käsimuotot [B],katse 3y,yhdellä tai molemmilla kädellä
luomakunta					
ylistää	KAIKKI	1	kaikki		kierreliike,molemmat kädet
sinua,	ELÄMÄ	1	elämä		
kaiken	ANTAA	3y->1	-		molemmat kädet, katse 3y
elämän	KAIKKI	4->3	kaikki		
antajaa.	MAAILMA	1	maail- ma		
	ME	1	-		
	YLISTÄÄ	3y	ylistää		
	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B],yhdellä tai molemmil- la kädellä, katse 3y
Sinä	OMA	3y	-		katse 3y
et	LUODUT	1	luotu		
hylännyt	TARJOTA	1	-		molemmat kädet
luotujasi	HE	4	-		katse 4
synnin	SYNTI	1	synti		
ja	MYÖS	1	myös		
kuoleman	KUOLEMA	1	kuole- ma		
valtaan,	ALAS	4a	-		katse 4y
vaan	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B], katse 3y
lähetit	HYLÄTÄ	1	hylätä		kysyvä ilme
ainoan	EI	1	-		
Poikasi					
ihmiseksi,	OMA	3y	oma		katse 3y
pelastamaan	AINOA	1	ainoa		
meidät.	POIKA	1y	poika		
	IHMINEN	1y	ihminen		
	LUONNE	5y	luonne		katse 5y
	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B],katse 3y
	TUODA	5y->2	-		
	PELASTAA	1	pelas- taa		
	ME	1	-		liike toisinpäin

Me	HÄN	5y	-		katse 5y
kiitämme	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B], katse 3y
sinua	OLI	1	oli		
lunastuksesta,	VALMISTAA	1	valmis- taa		
jonka	HÄN	5y	-		
olet	KAIK- KI/KOKONA AN	1	kaikki		kierreliike,molemmat kädet
valmistanut	UHRI	1	uhri		
meille	RISTIIN NAULATA	1	risti		
hänen	ANTAA	5y->1	antaa		katse 5y
täydellisellä	ME	1	-		
uhrillaan	PELASTUS	1	pelas- tus		
ristinpuussa.	SE	1	-		
	ME	1	-		
	KIITTÄÄ	3y	kiittää		katse 3y
Hän	ME	1	-		
maksoi	SYNTI	1	synti		
velkamme	OSOITUS	5y	-		käsimuoto [B], katse 5y
ja	OLI	1	oli		
teki	POISTAA	1	poistaa		
rauhan	nyökkäys				
sinun	ANTAA	5y->1	-		katse 5y
ja	ME	1	-		katse 3y
meidän	RAUHA	1	rauha		
välillemme.	TOISILLEEN	1	-		
Herramme	SE	1	se		
Jeesus	SELLAINEN	1	-		
Kristus,	YÖ	1y	yö		
sinä	JEESUS	1	jeesus		
yönä,	KRISTUS	1y	kristus		
jona	ME	1	-		
hänet	OMA	1	oma		
kavallettiin,	HERRA	3y	herra		katse 3y
otti	SE	3	-		katse 3 a
leivän,					
siunasi	OPPILAS	1	oppilas		katse 4
mursi	HE	4	he		katse 4
ja	YKSI	1	yksi		katse 4
antoi	HENKILO	4	henkilö		katse 4
sen	KAVALA	1y	kaval- taa		katse 4
opetuslapsilleen	PETTÄÄ	1y->4->3	-		Katse 4->3
sanoen:					
	ENNEN	1	ennen		
Ottakaa	JEESUS	1	jeesus		
ja	MINÄ	1	-		

syökää,	LEIPÄ	1	leipä		
tämä	OTTAA	2->1	-		katse leipään
on	SIUNATA	1	siunata		katse leipään
minun	MURTAA	1	-		katse leipään
ruumiini,	JAKAA	1->4	-		katse 4
joka	OSOITUS	1	-		katse leipään
annetaan	OMA	1	oma		katse 4
teidän	RUUMIS	1y->1	ruumis		katse 4
puolestanne.	TE	4	-		katse 4
	PUOLESTA	1	puoles- ta		katse 4
	UHRATA	1	uhrata		katse 4
Tehkää	NYT	1	-		katse 4
se	TE	4	-		katse 4
minun	SYÖDÄ	1	syödä		katse 4
muistokseni.	MUISTAA	1y	muista		katse 4
	MINUA	1	-		katse 4
Samoin	MALJA	1	malja		
hän	OTTAA	3->1	-		katse maljaan
otti	KOHOTTAA	1->3y	-		katse 3y
maljan,	nyökkäys				katse 3y
kiitti					
ja					
sanoi:					
Ottakaa	PI- TÄÄ+MALJA A	1	-		katse 4
ja	JUODA	1	juokaa		katse 4, molemmat kädet
juokaa	ANTAA	1->4	-		katse 4
tästä,	SE	4	-		katse maljaan
te	OMA	1	-		katse 4
kaikki.	VERI	1	veri		katse 4
	UUSI	1	uusi		katse 4
Tämä	LIITTO	1	liitto		katse 4
malja	TE	4	-		katse 4
on	PUOLESTA	1	puoles- ta		katse 4
uusi	UHRATA	1	uhrata		katse 4
liitto	SYNTI	1	synti		katse 4
minun	ANTEEKSI	1	anteek- si		katse 4
veressäni,	TE	4	-		katse 4
joka					
vuodatetaan					
teidän					
puolestanne					
syntien					
anteeksiantami- seksi.					

Niin	MYÖHEM- MIN	1	myö- hemmin		katse 4
usein	TE	4	-		katse 4
kun	JUODA	1y->1	juoda		katse 4, molemmat kädet
te	MUISTAA	1y	muista		katse 4
siitä	MINUA	1	-		katse 4
juotte,					
tehkää					
se					
minun					
muistokseni.					
Me	OMA	3y	oma		katse 3y
riemuitsemme	POIKA	1y	poika		
kaikesta	MITÄ	1	mitä		
siitä,	OLI	1	oli		
mitä	TEHDÄ	1	tehdä		
Poikasi	KAIK- KI/KOKONA AN	1	kaikki		kierreliike/molemmat kädet
on	ME	1	-		
puolestamme	PUOLESTA	1	puoles- ta		
tehnyt,					
ja	ME	1	-		
vietämme	ILOINEN	1	iloinen		
tätä					
pyhää	NYT	1	-		
ateriaa	ME	1	-		
jossa	POLVISTUA	1	polvis- tua		
tulemme	ATERIA	1y	ateria		
osalliseksi	SE	1	-		
lunastuksen	PYHÄ	1	pyhä		
salaisuudesta.	SISÄLTYY	1	-		
	SALAISUUS	1	salai- suus		
	nyökkäys				
	ME	1	-		
	VOI	1	voi		
	SAADA	1	saada		
	PELASTUS	1	pelas- tus		katse 3y
Me	JEESUS	1	jeesus		
muistamme	KUOLLA	1	-		
hänen	NOUSTA	5y	-		katse 5y
kuolemaansa,	TAIVAS	2y	nousta		katse 3y
ylösnousemus- taan	YLÖS- NOUSEMUS	5-3y	taivas		katse 3y
ja	nyökkäys				
taivaaseen	ME	1	-		
astumistaan.	MUISTAA	1y	-		katse 5y

Me	HÄN	5y	-		katse 5y
odotamme	KIRKKAUS	5y	kirkka- us		
hänen	TULLA	3y->1	-		käsimuoto /G/, katse 5y
paluutaan	SE	5y	-		
kirkkaudessa.	ME	1	-		
	ODOTTAA	1	odottaa		katse 5y
Lähetä	ANTAA	3y->1	antaa		katse 3y, pyyntö-ilme
Pyhä	HENKI	1y	henki		
Henkesi	PYHÄ	1	pyhä		katse 3y
siunamaan	VAIKUTTAA	3y->1	-		
meitä,	SIUNATA	1	siunaa		
että	ME	1	-		
ottaisimme					
uskossa	OMA	3y	oma		katse 3y
vastaan	POIKA	1y	poika		
Poikasi	RUUMIS	1y->1	ruumis		katse 1a, keho 4
ruumiin	VERI	1y->1	veri		katse 1 a, keho 3
ja	SISÄÄN	1	-		molemmat kädet kehoon
veren.	ME	1	-		
	VOIDA	1	voi		katse 3y
	USKO	1y->1	usko		
Yhdistä	KRISTUS	1y	kristus		katse 3y,pyyntöilme
meidät	SISÄÄN	2->1	-		yhdellä kädellä kehoon
häneen	ME	1	-		
ja	YHDESSÄ	1->3y	-		
toisiimme.	MYÖS	1	myös		
	TOISILLEEN	2	-		
Auta	AUTA	1	auta		katse 3y, pyyntöilme
meitä,	ME	1	-		
antamaan	KRISTUS	1y	kristus		
itsemme	OMA	5	oma		katse 5y
eläväksi	TAHTO	1	tahto		
uhriksi	TOTEUTTAA	1	-		katse 3y
Kristuksessa,	ELÄMÄ	1	elämä		katse 3y
sinulle	MUKAAN	1->2	-		katse 3y
kiitokseksi					
ja	ME	1	-		
kunniaksi.	HALUTA	1	haluaa		
	KUNNIA	1y	kunnia		
	KIITTÄÄ	3y	kiittää		
	OSOITUS	3Y	-		käsimuoto [B],katse 3y
Hänen	JEESUS	1	-		
kauttaan,	KRISTUS	1y	kristus		
Hänen	OLLA	1	olla		katse 5y
kanssaan	OSOITUS	5y	-		käsimuoto [B],katse 5y
ja	SYDÄMEEN	5y->1	-		

Hänessä	YHTEEN	1->5y	-		katse 5y
kuuluu	nyökkäys				
sinulle	KAIK- KI/KOKONA AN	1	kaikki		kierreliike, molemmat kädet
kaikkivaltias	HÄN	5y	-		katse 5y
Isä,	KUULUU	1y->1	kuuluu		
Pyhän	KAIKKIVAL- TIAS	1	kaikki- valtias		
Hengen	ISÄ	1y	isä		
yhteydessä,	OSOITUS	3y	-		käsimuoto [B], katse 3y
kunnia	HENKI	1y	henki		katse 3y
ja	PYHÄ	1	pyhä		katse 3y
kirkkaus	VAIKUTTAA	3y->1	-		
aina	YMPÄRILLÄ	2	-		
ja	KUNNIA	1y->1	kunnia		
ikuisesti.	MYÖS	1	myös		
	KIRKKAUS	1	kirkka- us		katse 3y
	AINA	1y	aina		
	JATKUVA	1	yy		
	IKUINEN	1y	ikuinen		
Aamen	AAMEN	1	aamen		

Liite 4 Jumalan Karitsa -hymni sanaglossit

SUOMI	GLOSSI	LI- KE/PAIKK A	HUULIO	TOIS TO	MUUT TIEDOT
Juma- lan	JUMALA	3y	jumalan		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		
kannat	OSOI- TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maail- man	ARMAH- TAA	1y->1	armahtaa		
synnin,	ME	1	-		katse 5 , liike toisinpäin
armah- da					
meitä.	MAAIL- MA	1	maailma		
	SYNTI	1	synti		katse 1a
	OSOI- TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	OTTAA	1->5	ottaa		vasen käsi pysyy paikallaan, oikea käsi ottaa 1->5
Juma- lan	JUMALA	3y	jumalan		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		

kannat	OSOI-TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maailman	ARMAHTAA	1y->1	armahtaa		
synnin,	ME	1	-		katse 5, liike toisinpäin
armahda					
meitä.	MAAILMA	1	maailma		
	SYNTI	1	synti		katse 1a
	OSOI-TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	OTTAA	1->5	ottaa		vasen käsi pysyy paikallaan, oikea käsi ottaa 1->5
Jumalan	JUMALA	3y	jumalan		katse 3y
Karitsa,	OMA	3y	-		katse 3y
joka	KARITSA	1	karitsa		
kannat	OSOI-TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
maailman	RAUHA	1	rauha		
synnin,	ANTAA	5->1	antaa		katse 5
anna					
meille	MAAILMA	1	maailma		
rauha.	SYNTI	1	synti		katse 1a
	OSOI-TUS	5	-		käsimuoto [B], katse 5
	OTTAA	1->5	huul.yht.puristettuna		vasen käsi pysyy paikallaan, oikea käsi ottaa 1->5